

Міністерство освіти і науки України
Національний університет «Острозька академія»
Навчально-науковий інститут міжнародних відносин та національної
безпеки
Кафедра регіональних студій

Кваліфікаційна робота
на здобуття освітнього ступеня магістра
на тему:
«Міжнародно-правові аспекти участі жінок у миротворчих
операціях ООН у ХХІ ст.»

Студентки 6 курсу
Групи МКР-61
Спеціальність 291 Міжнародні відносини,
суспільні комунікації і регіональні студії
ОПП: Країнознавство
Мартинюк Анастасія Юріївна
Науковий керівник – доцент кафедри країнознавства,
доцент, кандидат історичних наук
Рудько С. О.

Рецензент – доцент кафедри міжнародних відносин
Прикарпатського національного університету
ім. Василя Стефаника
кандидат історичних наук
Гурак І. Ф.

ПЛАН

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ³

ВСТУП⁴

**РОЗДІЛ I. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ІДЕЇ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ
У СВІТІ¹⁰**

1.1 Загальні міжнародно-правові засади принципу гендерної рівності¹⁰

1.2 Робота ООН в залученні жінок у миротворчу діяльність¹⁸

Висновки до розділу I²⁹

**РОЗДІЛ II. ЕВОЛЮЦІЯ СПРИЙНЯТТЯ ПРИНЦИПУ ГЕНДЕРНОЇ
РІВНОСТІ В МИРОТВОРЧОСТІ³¹**

Висновки до розділу II⁴⁵

**РОЗДІЛ III. РОЛЬ ЖІНКИ У МИРОТВОРЧОМУ ПРОЦЕСІ ООН НА
СУЧАСНОМУ ЕТАПІ⁴⁷**

3.1 Вплив пандемії COVID-19 на гендерну ситуацію в світі⁴⁷

**3.2 Проблеми та перспективи розширення участі жінок та забезпеченню
гендерної рівності у миротворчій діяльності⁶⁰**

Висновки до розділу III⁶⁸

ВИСНОВКИ⁷⁰

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ⁷⁴

ДОДАТКИ⁸²

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

МКС – Міжнародний кримінальний суд

РБ ООН – Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй

РЄАП – Рада євроатлантичного партнерства

ЦСР – Цілі сталого розвитку

CEDAW – Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women/ Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок

DAW – Department for the Advancement of Women/ Відділ по поліпшенню становища жінок

DCAF – Geneva Centre for Security Sector Governance/ Женевський центр управління сектором безпеки

FARC-EP – Fuerzas Armadas Revolucionarias de Colombia-Ejército del Pueblo/ Революційні збройні сили Колумбії - Народна армія

IEG – Independent Evaluation Group/ Незалежна Група Експертів

INSTRAW – The International Research and Training Institute for the Advancement of Women/ Міжнародний навчальний та науково-дослідний інститут з покращення становища жінок

MOWIP – The Measuring Opportunities for Women in Peace Operations/ Вимірювання можливостей для жінок в миротворчих операціях

NWPN – NATO Women's Professional Network/ Професійна мережа жінок НАТО

OSAGI – The Office of the Special Adviser to the Secretary-General on Gender Issues and Advancement of Women/ Канцелярія Спеціального радника з гендерних питань та покращення становища жінок

SPS – Science for Peace and Security/ Наука заради миру та безпеки

STEM – Science, technology, engineering and mathematics/ Наука, технології, інженерна справа та математика

UNIFEM – The United Nations Development Fund for Women/ Фонд ООН для розвитку в інтересах жінок

WILPF – Women's International League for Peace and Freedom/ Міжнародна Ліга жінок за мир і свободу

WPS – Women, peace and security/ Жінки, мир та безпека

ВСТУП

Актуальність теми. Підтримка миру є одним з найефективніших інструментів, серед тих, що наявні у розпорядженні ООН, з метою надання допомоги країнам у подоланні складного етапу переходу від конфлікту до миру. Коли Департамент операцій з підтримання миру Організації Об'єднаних Націй був лише створений, він виконував відносно просте завдання по встановленню сталого миру і відновленню безпечної обстановки. Миротворчий персонал в місіях ООН підтримував це завдання, патрулюючи кордони, розділяючи конфліктуючі армії і виконуючи військові функції. Ці ролі та обов'язки змінилися за останні кілька десятиріч, оскільки міждержавні війни змінилися більш складними внутрішньодержавними та міжетнічними конфліктами. В результаті виникли нові проблеми, з якими стикається міжнародна спільнота в цілому, включаючи миротворчу. Виходячи з цих нових умов, ООН змінила свій мандат миротворчої місії, перейшовши від виключно військових операцій до багатоаспектних місій. Центральним засобом для цього є комплексні місії, які створюються для «надання допомоги країнам в переході від війни до міцного миру або для вирішення аналогічної складної ситуації, що вимагає загальносистемного реагування ООН, шляхом об'єднання різних дійових осіб і підходів в рамках загальної політико-стратегічної системи управління кризами». Ключові пріоритети в рамках цього багатоаспектного підходу включають: реструктуризацію державних установ, реорганізацію судової системи, підготовку поліції і збройних сил приймаючої країни, роззброєння, демобілізацію і реінтеграцію колишніх комбатантів, а також організація та моніторинг виборчих процесів. Для виконання цих пріоритетних завдань ООН прагнула включити новий набір персоналу, що володіє навичками, що виходять за рамки військового потенціалу. Багатоаспектний підхід також спрямований на вирішення питань, пов'язаних із захистом місцевого населення, шляхом поліпшення розуміння місцевої культури, релігійних переконань, звичаїв і способу життя. Такий підхід полегшує впровадження

нових стратегій безпеки, які відповідають всім потребам і проблемам на місцях. У цих нових рамках операцій з підтримання миру було визнано, що гендерний підхід має важливе значення для адекватного задоволення потреб жінок, чоловіків, хлопчиків і дівчаток, які всі по-різному постраждали в результаті збройного конфлікту. Однією зі складових забезпечення гендерного аспекту багатоаспектних миротворчих операцій є ефективна інтеграція більшої кількості жінок в операції з підтримання миру. Департаментом операцій з підтримання миру було опубліковано ряд стратегій, які висвітлюють важливу роль жінок у виконанні мандатів багатовимірних операцій з підтримання миру, включаючи їх потенційні переваги в доступі до вразливих груп населення та роботі з ними, особливо з жінками-жертвами сексуального та гендерного насильства. Ефективна інтеграція жінок в операції з підтримки миру значною мірою залежить від політичної волі окремих держав-членів Організації Об'єднаних Націй, ініціатив, що вживаються керівництвом високого рівня, і організації укомплектування штатів місії.

Отож протягом останніх десятиліть питання гендерної рівності почало привертати увагу, як окремих держав та світової спільноти в цілому, так і різноманітних міжнародних та громадських організацій, серед яких й ООН. Проте не зважаючи на те що ідея гендерної рівності не є новою, нормативно-правове регулювання цього питання й до теперішнього часу знаходиться на етапі становлення і розвивається далі. Формуються специфічні стандарти, що стосуються гендерної рівності та боротьби з дискримінацією, а також паритетна демократія загалом у світі, і цей процес спостерігається як на національному, тобто внутрішньодержавному рівні, так і на міжнародному. Важливо зазначити, що метою є не тільки нормативно-правове закріплення ідеї гендерної рівності, але й створення ефективного механізму для реалізації принципу на всіх можливих рівнях та у кожній сфері життєдіяльності людей, країн та міжнародної спільноти в цілому. Оскільки досягнення принципу гендерної рівності це мета над якою працюють вже тривалий час, то

зрозумілим є факт, що сьогодні на рівні законодавства та в різноманітних нормативно-правових актах більшості країн світу наявні положення щодо неприпустимості дискримінації за гендерною ознакою. З цією метою демократичні країни мають стратегічно визначений курс для реалізації, одною з ознак цього є підтримка резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки, мир, безпека», яка є чи не найбільш важливою у сфері політики безпеки.

Така велика кількість нормативно-правових актів і міжнародні зобов'язання країн, стимулюють шукати нові й нові методи та механізми, що б допомогли в оцінці стану впровадження принципу гендерної рівності, а також надалі розширення прав та можливостей усього земного населення. Результатом у впровадженні принципу гендерної рівності має стати однакове ставлення до громадян, з повноцінним врахуванням особливостей кожного у фізичних, соціальних та економічних характеристиках, але не дискримінація за ними.

Аналіз стану наукової розробки проблеми. Обрана тема є актуальною серед науковців проте не достатньо дослідженою. Зокрема, дотичні теми вивчали К. Модичі, А. Горур, Л. Шарленд та Л. Кумало, основною темою наукової діяльності яких є реформування миротворчих операцій в ООН, ефективність підтримки миру, окрім того, вивчення питання жінок, миру та безпеки, а саме їх залучення у миротворчу діяльність та перешкодами з якими жінки стикаються у цьому процесі. Також Серед українських дослідників варто виділити І. Зінкевич, яка вивчала тему «Роль участі жінок у миротворчих операціях ООН» та М. Князеву з роботою «Миротворчі операції ООН: міжнародно-правова основа та практика». Проте недостатньо вивченими залишаються основні питання міжнародно-правових аспектів залучення жінок у миротворчу діяльність ООН. Усе це зумовлює актуальність і необхідність наукових досліджень у цьому напрямку.

Мета дослідження полягає в комплексному аналізі процесу розвитку та трансформації міжнародно-правових аспектів щодо участі жінок-миротворців в операціях та місіях ООН.

Завдання дослідження:

- Виокремити концептуальні засади розвитку ідеї гендерної рівності в світі;
- Дослідити історичні становлення ідеї гендерної рівності в миротворчій діяльності ООН;
- Проаналізувати розвиток міжнародної правової бази щодо питань рівних прав для жінок та чоловіків;
- Визначити переваги процесу залучення жінок до миротворчої діяльності ООН;
- Проаналізувати існуючі бар'єри та перешкоди, з якими може стикнутись жінка-миротворець у сучасному світі.

Об'єкт дослідження – міжнародно-правові аспекти залучення жінок до миротворчих місій ООН.

Предмет дослідження – трансформація та розвиток міжнародно-правових аспектів для рівноправного залучення жінок у миротворчі місії ООН у XXI ст.

Хронологічні рамки – визначені від початку XXI ст. до 2021 року, однак допускається незначний історичний екскурс, для кращого представлення розвитку питання.

Теоретико-методологічну основу дослідження складають загальнонаукові та спеціальні наукові методи: логічний, описовий, аналізу та синтезу, контент- та івент-аналізу, індукції та дедукції, прогностичний, конструктивний, органічної єдності теорії та практик, історичний та системний. Методи контент- та івент-аналізу, органічної єдності теорії та практик та історичний метод використано при аналізі концептуальних документів держав, декларацій та конвенцій міжнародних та регіональних організацій. Описовий, історичний методи, а також прийоми індукції та дедукції використані при дослідженні трансформації сприйняття питання гендерної рівності у світі. Прогностичний метод, а також принцип органічної єдності теорії та практик вивченні інформації по темі.

Джерельна база дослідження. Нормативну та теоретичну базу дослідження складають:

- Статут ООН 1945 року [36] ;
- Загальна декларація з прав людини ООН 1948 року [9];
- Міжнародний пакт про соціальні, економічні та культурні права 1966 року [18];
- Міжнародний пакт про громадянські та політичні права 1966 року [17];
- Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок 1979 року [14];
- Пекінська декларація та платформа дій 1995 року [20];
- Резолюція Ради Безпеки ООН «Жінки. Мир. Безпека» 2000 року та її сестринські резолюції [29];
- Директива НАТО 40-1 «Bi-Strategic Command» 2009 року [45].

Наукова новизна дослідження полягає у комплексному науково-теоретичному аналізі розвитку та трансформації міжнародно-правових аспектів принципу гендерної рівності у миротворчій діяльності ООН.

Апробація результатів дослідження. Проміжні результати дослідження були представлені авторкою на XXVI науковій викладацько-студентській конференції «Дні науки» (м. Острог, 11-14 травня 2021 р.) у секції «Актуальні проблеми країнознавчих досліджень» з темою доповіді «Жінки у миротворчій діяльності ООН», про що вказано на ст. 54. А також у збірнику Студентських наукових записках Національного університету «Острозька академія» серії «Країнознавство і міжнародний туризм» (м. Острог, 2021 р.), опубліковано статтю «Роль жінок у миротворчій діяльності ООН», ст. 79-85.

Структура роботи. Кваліфікаційна робота містить покажчик умовних скорочень, вступ, 3 розділи, кожен з яких завершується висновком та загальним висновком. У першому розділі проаналізовано міжнародно-нормативні акти, що визначають сприяють принципу гендерної рівності та

залученню жінок у миротворчу діяльність, у другому хронологічно охарактеризовано розвиток питання. У розділі 3 проаналізовано вплив різноманітних факторів і пандемії COVID-19 на роль жінок у світ. У кінці роботи подано список використаних джерел та літератури, а також додатки.

РОЗДІЛ I. МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ІДЕЇ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ У СВІТІ

1.1 Загальні міжнародно-правові засади принципу гендерної рівності

Ідея рівноправності між жінками та чоловіками зовсім не нова, хоча й досі знаходиться на стадії становлення та розвитку. Зрозумілим є той факт, що коли вона лише виникла, про різноманітні терміни та правові стандарти цього принципу й не могло бути й мови, проте дискримінація, в будь-якому вигляді завжди турбувала людей, а особливо прошарки населення, яке їй піддавалося. З плином часу стало зрозуміло, що усувати нерівноправність потрібно на законодавчому рівні, або ж якщо висловлюватись іншими словами заперечити прояви дискримінації за допомогою норм та законів. Першим документом, що на міжнародному рівні закріпив рівність як норму для всіх людей, стала Загальна декларація прав людини ООН 1948 року, у її другій статті зазначено: «Кожній людині надаються всі права і всі свободи, проголошені цією Декларацією, незалежно від раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії, політичних або інших переконань, національного, соціального чи станового походження, майнового або іншого стану» [9]. Після Першої й Другої світових воєн, цим історичним документом автори, представники держав, що її підписали, намагалися задати вектор подальшому розвитку всесвітньої людської спільноти. Мир – ось що було необхідно світу після кровопролитних воєн, в яких чи не найкраще стало видно весь негативний вплив шовінізму і будь-якої дискримінації. У Декларації звернути увагу на те, що, не зважаючи на відмінності, людина є людиною, і кожен має право бути рівним у гідності та правах. Але на законодавчому рівні ця Декларація нічого не закріпила, через те, що вона не зобов'язує юридично [2]. Першим же міжнародним документом, що чітко окреслив та закріпив принцип гендерної рівності, як норму та необхідність для подальшого соціального

прогресу та покращення умов життя в цілому людської спільноти, став Статут ООН 1945 року. Його завданням стало, згідно з його положеннями, проголошення прагнення того, що «в основі права людини, гідність та цінність людської особистості, рівноправність чоловіків і жінок, рівність прав великих і малих націй», окрім цього «ніяких обмежень відносно прав чоловіків і жінок брати участь у будь-якій якості та на рівних умовах в її (ООН) головних і допоміжних органах» [36]. Цей принцип і його прийняття стало свідченням того, що тогочасні лідери держав-членів Організації Об'єднаних Націй розуміють зв'язок прогресивного розвитку людства та забезпечення рівних прав для чоловіків і жінок. Зрозумілим став факт, що ідея гендерної рівності і далі буде впроваджуватись й до різноманітних інших договорів організації та в установах ООН з прав людини. Ця ідея знайшла своє місце в Міжнародному пакті про соціальні, економічні та культурні права [18]. А також в пакті про громадянські та політичні права від 1966 року й інших документах, які стали основоположними для світу [17]. Нормативно-правове закріплення принципу гендерної рівноправності йшло поряд з утворенням інституційних механізмів, що б слугували для втілення цього в міжнародно-правовій практиці. Наприклад, в Економічній і Соціальній Раді ООН (ЕКОСОП) була створена підкомісія зі становища жінок в 1946 році, спочатку вона ввійшла в склад Комісії по правах людини, та пізніше й стала незалежною Комісією.

Пізніше у 1979 році Генеральна Асамблея ООН прийняла договір відомий як «Білль про права жінок», Конвенцію про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок було укладено вже в 1981 році і ратифіковано 189 країнами [14]. Держави, що ратифікували, взяли на себе зобов'язання всіма можливими способами та заходами унеможливити дискримінацію, розрізнення чи будь-які обмеження за гендерною ознакою, які б послабили чи звели нанівець визнання прав людини й свобод у всіх галузях життєдіяльності для жінок, не зважаючи на сімейний стан, на основі рівноправності між чоловіками та жінками, про що зазначено у 1 статті

Конвенції [14]. Серед особливостей «Біллю про права» для жінок, які б продемонстрували його значення, можна виділити те, що Конвенція підкреслила наскільки важливими є рівні можливості до доступу до всіх ресурсів держави серед жінок і зазначила, що це має бути закріплено законодавством країн, їх політикою, гарантовано державними механізмами та інститутами. Окрім цього документ визначив, як обов'язок країни унеможливити перешкоди у реалізації гарантованих прав для жінок, а способи та заходи, які держава вживає, щоб захистити права жінок і чоловіків мають забезпечити рівноцінний результат для обох [73].

Пізніше, у 1995 році, на 4-ій Всесвітній конференції зі становища жінок, була прийнята Пекінська декларація та платформа дій. Документ став чи не найважливішим проривом у прийнятті ідеї гендерної рівності. Декларація мала на меті поліпшити становище та полегшити шлях для жінок у їх активному залученні у всі сфери життя, як суспільного, так і приватного, закріпивши принцип свободи вибору і рівні можливості, окрім того, забезпечивши жінок правом на рівноправну участь у прийнятті різноманітних рішень економічного, політичного спрямування, а також у соціально-культурних питаннях. У документі також зазначалося, що дівчата та жінки володіють правом на життя без насильства, на рівноцінну оплату праці з чоловіками та на освіту [20]. Основними здобутками Пекінської платформи дій можна назвати те, що вона розглянула можливість розширити права і можливості усіх жінок задля забезпечення паритету між жінками та чоловіками та конкретизувала потрібні дії для урядів держав та різноманітних громадських структур щодо цього питання. Окрім того, найголовнішим досягненням стало запровадження поняття «гендерна рівність» як такого. Проте не зважаючи на те що документ був прийнятий вже більше як четверть століття тому, ще ні одна країна у світі так і не стала близькою до цілковитої реалізації принципів, що зазначалися у Пекінській декларації про права жінок [8].

Не менш важливу роль у залученні у всі сфери життя принципу

гендерної рівності має Організація Північноатлантичного договору (НАТО), яку створили 1949 року задля забезпечення колективної оборони держав Північної Америки та Західної Європи відповідно до принципів 51 статті Статуту ООН, в якій зазначено, що Статут не має нічого проти колективної чи самостійної самооборони [36]. Місія Організації Північноатлантичного договору прагне сприяти стабільному миру, і гендерна рівність та розширення прав та можливостей для жіночої статі чи не найважливіший чинник. Альянс має на меті включення гендерного аспекту в усі стадії процесу розроблення операцій, їх планування, впровадження в дію, а після – в процес моніторингу й оцінки. Директива 40-1, схвалена у 2009 році НАТО отримала назву Bi-Strategic Command, або ж скорочено «Бі-СК» стала відомою як Інтеграція Ради Безпеки ООН 1325 та гендерних перспектив командних структур НАТО, включаючи заходи щодо захисту під час збройних конфліктів. Вона знайшла застосування у всіх міжнародних військових штабах й інших організаціях, що співпрацюють з НАТО. Директива містить в собі норми та стандарти для дій НАТО під час реалізації миротворчих місій та операцій, обумовлює те, що жінки теж є суб'єктами в забезпеченні миру, та мають бути підключеними на всіх етапах кризових чи конфліктних ситуацій, обстоює важливість ролі жінки в миротворчих операціях та місіях на всіх щаблях [45]. Пізніше у квітні 2014 року країни-учасниці та держави-партнери альянсу ухвалили нову Політику НАТО/РЄАП з втілення Резолюції Ради Безпеки ООН 1325 «Жінки. Мир. Безпека» та інші схожі документи, в яких визначено, що держави самі відповідають та гарантують здійснення резолюцій, безпековий та оборонний потенціал має тримати вектор на вдосконалення та розвиток державних та недержавних інститутів, що були б доступні як для запитів чоловіків та хлопців, так і жінок та дівчат, у тому числі, щоб сприяти співпраці з жінками у всіх сферах національних збройних сил. Того ж року організацією було прийнято План дій, що формулював Політику, яка б була рівноцінною та невідокремлюваною складовою Порядку денного у всіх структурах

військових та цивільних. Також у 2014 році спецпредставник Марріет Шуурман, що відповідає за справи жінок, миру й безпеки, разом представником з питань людських ресурсів та співробітниками з питань різноманітності розпочала здійснення нових програм, що отримали назву «Професійна мережа жінок НАТО» (NWPN) та «Наставництво». Завданням першої стало сприяння утворенню колективної внутрішньокорпоративної культури та підтримка жінок та їх можливостей для отримання освіти чи подальшого спеціалізованого розвитку й наставництва. Друга ж програма наставництва отримала вектор на вмотивування по збільшенню чисельності в рядах потенційних претендентів на посади жінок та усуненню всіляких організаційних перешкод, що існують між службами з різною спеціалізацією персоналу. Вже за рік, майже на 12% збільшилась кількість жінок, для яких стало можливим обійняти посаду в збройних силах своєї країни, а у 2016 році вже в 96% державах-учасницях НАТО була така можливість, що означало зріст на більше ніж 26 % у порівнянні з 2014 роком. Також майже 70 % держав-членів НАТО оповістили про застосування спецпрограм та заходів, що мають на меті підтримувати сімейних людей, в разі коли обоє батьків залучені в операцію чи місію, у порівнянні з 50 % у 2015 році. Окрім того, було винесено рішення про підтримку батьків-одинаків чи одначок з 65% майже до 70% у ті ж роки [38].

Політику та План дій з питань жінок, миру і безпеки було оновлено та схвалено у 2018 році на Брюссельському саміті. Північноатлантичний альянс, їх союзні країни та держави-партнери мають на меті зробити свій внесок у реалізацію Резолюцій Ради Безпеки ООН та погодились взяти на себе обов'язок внести цю Політику свої цивільні державні структури та військові. Інтеграція принципу гендерної рівності, здійснення реалізації права жінок стало наголосом у всіх сферах роботи НАТО, а також одним з важливих чинників для майбутнього миру та безпеки. Ця політика пояснювалася трьома поняттями: інтеграцією, включенням та підзвітністю [21]. Інтеграція стала переконанням, що принцип гендерної рівності не може бути

відокремленою складовою політики у програмах та проектах альянсу, і обґрунтовується це ефективною гендерно-інтеграційною практикою. Включення сприяє зросту кількості представниць жіночої статі в Організації Північноатлантичного договору та в національних Збройних силах, з метою покращити ефективність й збільшити ймовірність успіху в місіях та операціях. І останнє, підзвітність, що має на увазі зміцнення принципу відповідальності, щоб підвищити рівень обізнаності та залучення Порядку денного згідно з міжнародними нормами та стандартами. У висновку, чинний механізм НАТО, спрямований на здійснення безпекових резолюцій Ради Безпеки ООН, утворив чимало механізмів, що підтримують ідею рівності між жінками та чоловіками [7]. Наприклад, 2012 року було утворено спеціальну посаду представника Генсекретаря з питань жінок, миру та безпеки, в обов'язки якого входить координувати на високому рівні на усіх етапах роботи, що торкається питань гендерної рівності, а у 2014 році ця посада стала постійною. Окрім того, була створена робоча група, що об'єднала в собі персонал цивільної та військової структури в штаб-квартирі, а також гендерний офіс і консультативний комітет, що складається з військових експертів, для сприяння реалізації принципу гендерної рівноправності в розробці, виконанні, коригуванні та наданню оцінки для політичних програм, реалізації миротворчих місій та військових операцій. Було сформовано робочу групу, яку очолило Оперативне командування Альянсу, що надає оцінку механізмам та засобам, за допомогою яких надалі буде розвиватись інтеграція Резолюції 1325 і схожих за тематикою документів для оперативного планування та виконання. Було призначено гендерних радників, що розташувались на різних щаблях командної структури НАТО військового сектору й оперативних штабів і створено низку комітетів, завданням яких є розробка та перегляд політики у всіх сферах [21]. Також чудовим прикладом стала програма Альянсу під назвою «Наука заради миру та безпеки» (SPS), серед її завдань знайшло місце сприяння теоретичній та практичній взаємодії з питань гендерного характеру, що виникають серед

членів та держав-партнерів організації, і реалізуються багаторічними проектами, різними спеціалізованими курсами та серед навчальних закладів. Не менш важливим серед створених механізмів реалізації принципу гендерної рівності став Консультативний комітет громадянського суспільства (CSAP), його завданням є підтримка роботи та керівництво програмою, зазначеною в Резолюції 1325 «Жінки. Мир. Безпека» в рамках компетенції НАТО, окрім того, він займається консультацією щодо залучення перспектив гендерної тематики в центральні завдання Альянсу [7].

Особливістю Організації з безпеки та співробітництва в Європі (ОБСЄ) можна назвати комплексний підхід для досягнення безпеки, він охоплює питання політики, військові, економічні, екологічні та соціальні сфери. Для прикладу, одними з найважливіших питань, яким займається організація це контролювання озброєння, заходи, щоб зміцнити довіру та укріпити сталу безпеку, права людини, питання національних меншин, демократизація, стратегія діяльності поліції, боротьба з тероризмом, економічні й екологічні заходи. Держави учасниці організації є рівноправними і мають однаковий статус у ній, таким чином рішення які вона виносить приймаються консенсусом. Для 57 країн-учасниць ці рішення висувуються на основі політичної свідомості, а не є юридично обов'язковими. Гендерна рівність є одною з основ роботи ОБСЄ, зважаючи що це питання важливою складовою для процвітання миру, становлення демократії та є важливим фактором для економічного розвитку, саме тому одним з завдань організації є включення в політику та практику держав-учасниць та її власну політику поняття рівноправності між жінками та чоловіками [4]. Організація та її партнери розробляють та реалізують різноманітні проекти та механізми для подальшого розширення ідеї рівних можливостей для жінок, окрім того введення в практику специфічні знання та компетентність з гендерних питань. Переглядаючи законодавства країн і приймаючи політики та заходи вона допомагає утворювати все нові засоби для досягнення рівноправності. Планом дій з питань гендерної рівності визначаються зобов'язання та

завдання для її Секретаріату, а окрім того установ Організації, та операцій які вона проводить, про що Генсекретар ОБСЄ кожного року звітує Постійній раді. Серед таких питань її обов'язок забезпечити, таку політику, щоб всі заходи ОБСЄ містили в собі гендерний аспект, окрім того, в її компетенцію входить розвивати професійний, компетентний, толерантний персонал та робоче середовище. Також, Організація розвиває питання можливостей жінок займати керівні посади та підтримує своїх країн-учасниць у сприянні збільшення ролі жінок та їх правам, висвітлює необхідність залучення жіночої статі до процесів запобігання та вирішення конфліктів і досягнення миру. Згідно з Резолюцією 1325 Ради Безпеки ООН щодо жінок, миру та безпеки, працюють Координатори у країнах, завданням яких є забезпечення ключової ролі жінки в кризах та конфліктах [29]. Координатор також має сприяти поширенню принципу гендерної рівності та закликає боротися будь-якими проявами насильства. Також його роботою може бути проведення різноманітних конференцій та кампаній, а метою його роботи є підтримка та допомога країнам адаптувати законодавство з врахуванням гендерних аспектів, реорганізувати та демократизувати структури та інститути країни, побудувати безпечний простір для людей. У 2004 році було прийнято План дій для підтримки ідеї гендерної рівності, ньому сприяло Рішення № 638 Постійної ради. В додатку до рішення було зазначено, що ключовим суб'єктом безпеки є повага до людських прав та свобод, підтримка демократії, і не менш важливо – верховенство закону. На зустрічі на вищому рівні ОБСЄ у Стамбулі було прийнято Хартію в якій вказувалося, що: «Повне і рівноправне здійснення жінками своїх прав, має найважливіше значення для зміцнення миру, процвітання й демократії в регіоні ОБСЄ [50]. Вони зобов'язуються зробити процес забезпечення рівноправності між людьми, незважаючи на стать, невіддільною частиною своєї політики як на рівні державному, так і в межах самої Організації. Саме завдяки підтримці ОБСЄ опублікувалися видання, які закріплюють гендерну рівність як право людини, серед робіт можна виділити такі як: «Розробка та перегляд

навчальних програм з виховання демократичної громадянськості й освіти в галузі прав людини», «Просування участі жінок в політиці в регіоні ОБСЄ: збірник передових практик», «Жінки. Мир. Безпека», та багато інших.

Не можна оминати і роль Ради Європи в процесі закріплення принципу гендерної рівності як норми суспільства. Так, Стамбульська конвенція Ради Європи, стала ще одним ключовим актом, що бере за основу питання протидії дискримінації та насильства, щодо жінок та в сім'ї [10]. Цей міжнародний акт став комплексом що тримає вектор на захист. Головними цілями Конвенції є викорінення та протидія домашньому насильству, боротьба з дискримінацією жінок та сприяння судовій відповідальності за ці злочини. Також на меті є допомога постраждалим в результаті домашнього насилля. У документі також зазначено про підтримку та допомогу правоохоронним органам та різноманітним організаціям та про міжнародну співпрацю в боротьбі з насиллям над жінками і домашнім насиллям [48].

Отже, тема гендерної рівності не є новою на світовій арені. Після пережитих двох світових війн, та з падінням біполярної системи відносин, головним пріоритетом і принципом світової політики став мир. У зв'язку з цим постало питання в усуненні будь-яких тригерів, які можуть спровокувати нові війни, конфлікти та кризи, одним з таких визначили дискримінацію, включно з гендерною. З роками почало все більше з'являтися нових програм, резолюцій, директив, щодо усунення нерівноправності між жінками та чоловіками, задля досягнення спільної мети сталого миру. Поняття гендерної рівності мало стати стандартом та нормою у всіх сферах життєдіяльності, чому й сприяли різноманітні міжнародні та регіональні організації своїми ініціативами. В результаті на сьогоднішній день аспект гендерної рівності включений у політику більшості організацій, які мають вплив на світовій арені.

1.2 Робота ООН в залучені жінок у миротворчу діяльність

Головним документом, що закликав залучити жінок до розв'язання питань миру та безпеки у світі стала прийнята у жовні 2000 року Резолюція Ради Безпеки ООН «Жінки. Мир. Безпека». Резолюція стала чи не найважливішим документом у сфері безпекової політики. В документі наголошується та тому, що роль жінки у питаннях запобігання і врегулювання кризових конфліктних ситуацій вкрай важлива, окрім того, участь жінок буде сприяти розбудові миру [29]. В результаті держави-учасниці були вмотивовані залучити більш активну участь жінок на всіх щаблях, в погоджені рішень у внутрішніх, регіональних і міжнародних інститутах, та у процес попередження, управління та усунення конфліктів. Цей документ вважається інституційною рамкою для залучення жіночої статі у сферу сектору безпеки [42]. Основними положеннями резолюції визначено необхідність враховувати потреби жінок та дівчат, та їх специфічну сприйнятливність у конфліктах та негативних наслідках, що вони несуть. Рада Безпеки ООН закликала країни-члени організації до активнішого залучення жінок задля розв'язання питань та прийняття рішень у всіх сферах, до яких залучені національні, регіональні та міжнародні інститути та механізми, що мають на меті запобігати, регулювати та вирішувати конфлікти. Країни-учасниці Організації Об'єднаних Націй закликані інтегрувати жіночий компонент в польові операції, та до більш активного залучення жінок у військових силах та поліцейських. Це все в результаті має призвести до того, щоб роль жінки у процесі запобігання та врегулювання конфліктів була розширена, задля підтримки миру та безпеки у світі [42]. Окрім того, у резолюції зазначається, що необхідно забезпечити та враховувати особливі потреби жінок і дівчат, їх досвід та перспективи у політичній сфері, а також в правових й соціальних питаннях та захищати від ймовірного сексуального й іншого насилля під час конфліктних ситуацій. На сьогодні, порядок денний «Жінки. Мир. Безпека» складається з 11 резолюцій, а саме:

- Резолюція 1325 (2000) [S/RES/1325 (2000)] – підтверджує важливість участі жінок і врахування гендерної проблематики в мирних

переговорах, гуманітарному плануванні, операціях з підтримання миру і постконфліктному світобудуванні та управлінні [29].

- Резолюція 1820(2008) [S/RES/1820 (2008)] – визнає сексуальне насильство в якості тактики війни і питанням міжнародного миру і безпеки, яке вимагає прийняття відповідних заходів в області безпеки [30].

- Резолюція 1888(2009) [S/RES/1888 (2009)] – активізує зусилля з припинення сексуального насильства в умовах конфлікту шляхом заснування Спеціального представника Генерального секретаря та групи експертів з питань верховенства права та сексуального насильства в умовах конфлікту [31].

- Резолюція 1889(2009) [S/RES/1889 (2009)] – встановлює показники для контролю за виконанням Резолюції 1325 і просить Генерального секретаря представити доповідь про участь і залучення жінок в миробудівництво [32].

- Резолюція 1960(2010) [S/RES/1960 (2010)] – встановлює механізм моніторингу та звітності про сексуальне насильство в умовах конфлікту [33].

- Резолюція 2106(2013) [S/RES/2106 (2013)] – підкреслює відповідальність осіб, винних у сексуальному насильстві в умовах конфлікту, а також розширення політичних та економічних прав і можливостей жінок [34].

- Резолюція 2122(2013) [S/RES/2122 (2013)] – визначає гендерну рівність і розширення прав і можливостей жінок як критично важливі для міжнародного миру і безпеки, визнає різний вплив всіх порушень в ході конфліктів на жінок і дівчаток і закликає до послідовного застосування «Жінки. Мир. Безпека» в роботі Ради Безпеки [23].

- Резолюція 2242 (2015) [S/RES/2242(2015)] – засновує неофіційну групу експертів (IEG); усуває постійні перешкоди в здійсненні порядку денного WPS, включаючи фінансові та інституційні реформи; основна увага приділяється більшій інтеграції порядку денного по WPS і боротьбі з тероризмом і протидії насильницькому екстремізму; і закликає до

вдосконалення методів роботи Ради Безпеки з питань жінок, миру і безпеки [24].

- Резолюція 2467(2019) [S/RES/2467 (2019)] – визначає сексуальне насильство, пов'язане з конфліктом, як міцно вкорінене в більш широкому порядку денному в області жінок, миру і безпеки; підкреслює зусилля щодо забезпечення справедливості і підзвітності; закликає до підтримки і захисту жіночих організацій громадянського суспільства; і закликає звернути увагу на проблеми дітей, народжених в результаті зґвалтування [25].

- Резолюція 2493(2019) [S/RES/2493 (2019)] – закликає до повного здійснення всіх попередніх резолюцій про жінок, мир і безпеку; просить ООН розробити конкретні підходи до участі жінок у всіх мирних процесах, підтримуваних ООН; і настійно закликає держави-члени забезпечити і своєчасно надавати підтримку повній, рівноправній і значущій участі жінок на всіх етапах мирних процесів, в тому числі в механізмах, створених для здійснення і моніторингу мирних угод [26].

- Резолюція 2538(2020) [S/RES/2538 (2020)] – відзначає незамінну роль жінки в загальній регулятивності і ефективності в миротворчих операціях [28].

Окрім того, варто також згадати про Резолюцію 2532 (2020) [S/RES/2532 (2020)] – у якій, Рада Безпеки визнала вирішальну роль, яку жінки відіграють у зусиллях з реагування на COVID-19, і закликала до конкретних дій для забезпечення повної, рівної та значущої участі жінок у розробці та здійсненні адекватних та стійких заходів реагування на пандемію [27].

У доповіді Генерального секретаря 2019 року були виділені шість областей, що вимагають прискорення дій: значуща участь жінок в мирних процесах і реалізація їх результатів; економічна безпека жінок і доступ до ресурсів; захист і підтримка жінок-правозахисників і миротворців; збільшення числа і посилення впливу жінок в миротворчих місіях і національних силах безпеки; фінансування реалізації порядку денного з

питань жінок, миру і безпеки; забезпечення підзвітності керівників Організації Об'єднаних Націй за виконання зобов'язань в рамках порядку денного з питань жінок, миру і безпеки, починаючи з виконання цільових показників і закінчуючи вдосконаленням аналізу та обміну інформацією. У доповіді 2020 року міститься інформація про прогрес у цих та інших областях порядку денного, при цьому особлива увага приділяється виконанню конкретних зобов'язань і рекомендацій, викладених у попередній доповіді. Надалі необхідно приділяти більше уваги пересічним формам дискримінації, з якими стикаються багато жінок за ознакою раси, етнічної приналежності, здібностей, економічного статусу, сексуальної орієнтації та гендерної ідентичності, а також усунення структурних бар'єрів для розширення участі різноманітних груп жінок у запобіганні та вирішенні конфліктів і будівництві миру [52].

«ООН-Жінки» – це дочірня структура ООН, що займається питаннями, щодо досягнення гендерної рівності та просуває ідею розширення прав та можливостей для жінок по всьому світу [41]. Організація, була створена для пришвидшення прогресу задоволення потреб та необхідностей жінок, окрім цього, організація є світовим лідером в питаннях, що пов'язані з їх інтересами у світі. «ООН-Жінки» підтримує держави-члени ООН, що встановлюють глобальні стандарти для досягнення гендерної рівності, і співпрацює з урядами і громадянським суспільством в розробці законів, політики, програм та послуг, необхідних для забезпечення ефективного застосування цих стандартів і для справжньої користі для жінок всього світу [68]. Вона працює на глобальному рівні, щоб втілити бачення цілей сталого розвитку в реальність, і виступає за рівноправну участь жінок та чоловіків у всіх аспектах життєдіяльності, зосередивш увагу на 4 стратегічних пріоритети:

- Жінки є учасниками в системах управління, беруть участь в них і отримують від них рівні вигоди;
- Жінки мають гарантований дохід, гідну роботу та економічну

автономію;

- Всі жінки та дівчата живуть життям, вільним від усіх форм насильства;

- Жінки та дівчата можуть робити рівноцінний внесок і мають більший вплив на зміцнення сталого миру та стійкості, беруть активну участь в заходах, щодо запобігання стихійним лихам, конфліктам та в гуманітарній діяльності.

Організація «ООН-Жінки» також координує і просуває роботу системи материнської Організації, у векторі з просування принципу гендерної рівності, а також бере участь у всіх обговореннях щодо угод, пов'язаних з порядком денним на період до 2030 року. Організація працює над тим, щоб позиціонувати гендерну рівність, як основоположну для цілей сталого розвитку та більш інклюзивного світу. Гендерна рівність є не тільки одним з основоположних прав людини, але і його досягнення має величезні соціально-економічні наслідки. Розширення прав і можливостей для жінок сприяє процвітанню економіки, стимулюючи продуктивність та економічне зростання [61]. Проте гендерна нерівність все ще глибоко вкорінена в кожному суспільстві. Жінки не мають доступу до гідної роботи та стикаються з професійною сегрегацією та гендерними відмінностями у заробітній платні. Їм занадто часто відмовляють у доступі до базової освіти та медичного обслуговування. Жінки у всіх частинах світу страждають від насильства та дискримінації. Вони недостатньо представлені в процесах прийняття політичних та економічних рішень.

Протягом багатьох десятиліть Організація Об'єднаних Націй досягла значного прогресу у просуванні рівноправності між жінками та чоловіками, у тому числі завдяки таким знаковим угодам як Пекінська декларація та Платформа дій, а також завдяки Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок [73]. Працюючи над розширенням прав жінок та дівчат, організація «ООН-Жінки» виконує наступні основні функції:

- Надавати підтримку міжурядовим органам, таким як Комісія зі

становища жінок, у розробці з ними політики глобальних стандартів та норм;

- На офіційному порталі «ООН-Жінки» вказано, що з метою допомогти державам-членам впровадити ці норми, вони готові надавати потрібну допомогу та підтримку, як технічну так і фінансову, державам, які нададуть запит, і тим що налагоджують ефективні партнерські відносини зі своїми громадянами [41];

- Керувати і координувати діяльність ООН в сфері забезпечення людям рівноправності, незалежно від статі чи гендеру, а також сприяти підзвітності, в тому числі завдяки регулярному моніторингу загальносистемного розвитку.

За багато років ООН стикалася з серйозними проблемами в своїх зусиллях по сприянню гендерної рівності в усьому світі, включно з недостатнім фінансуванням і відсутністю єдиного фактора, що визначає діяльність ООН щодо питань гендерної рівноправності. Саме тому влітку, 2010 року Генеральна Асамблея ООН створила вже згадану раніше організацію «ООН-Жінки», підрозділ, що займається питаннями гендерної рівноправності та розширенням жіночих можливостей та прав, для вирішення складностей такого роду [42]. Цим, держави-члени ООН зробили історичний стрибок у прискоренні досягнення її цілей. Створення такого підрозділу стало частиною програми реформи ООН, яка об'єднала ресурси та мандати для більшої ефективності. Вона об'єднує і розвиває важливу працю чотирьох різних підрозділів ООН, які були зосереджені на рівноправності гендерів і розширенні прав і можливостей жінок:

1. Відділ по поліпшенню становища жінок (DAW);
2. Міжнародний навчальний та науково-дослідний інститут з покращення становища жінок (INSTRAW);
3. Канцелярія Спеціального радника з гендерних питань та покращення становища жінок (OSAGI);
4. Фонд ООН для розвитку в інтересах жінок (UNIFEM) [41].

Окрім своїх ініціатив, структура «ООН-Жінки» підпримує і керує

деякими іншими, чудовим прикладом цього є кампанія «HeForShe», яку у 2014 році запустила відома акторка, що підтримує фемінізм, Емма Вотсон. Мета кампанії – залучення чоловіків до підтримки гендерної рівності та захист прав жінок. Ідеєю компанії є те, що гендерна рівність стосується усіх людей, і це не має бути лише боротьба жінок. Як вирішення конфліктів не можна досягти без залучення жінок, які є вагомою часткою населення землі, так і питання щодо принципу гендерної рівності неможливо вирішити без чоловічої участі. На офіційному порталі зазначено, що на сьогодні більше 3 мільйонів бере участь в громаді, і це число постійно зростає. До проекту приєдналися чоловіки найрізноманітніших професій та статусів, серед них глави окремих держав, спортсмени, вчені, керівники ТНК, художники та письменники, всі хто підтримує принцип гендерної рівності [53].

У цьому контексті також варто згадати Ініціативу Elsie для жінок у миротворчих операціях, фондом якої співкерує організація «ООН-Жінки». Канада виступила з ініціативою Elsie для жінок у миротворчих операціях на Конференції міністрів оборони ООН з підтримання миру 2017 року у Ванкувері. Ініціатива Elsie – це інноваційний багатосторонній пілотний проект, в рамках якого розробляється і тестується комбінація підходів, що сприяють подоланню бар'єрів і розширенню значущої участі жінок у формі миротворчих операціях ООН з акцентом на ролі поліції і військових [49]. Ініціатива Elsie включає в себе ряд компонентів, включаючи двосторонні партнерські відносини, глобальний фонд, політичну пропаганду, зусилля по створенню більш сприятливих умов для місій і значні дослідження, моніторинг та оцінку. У жодній країні немає всіх рішень, необхідних для вирішення складних проблем гендерної нерівності в миротворчих операціях ООН [8]. Канада співпрацює з партнерами по всій системі ООН, державами-членами, аналітичними центрами та громадянським суспільством з метою визначення ефективних шляхів розширення значущої участі жінок у миротворчих операціях. Ініціатива Elsie – це можливість для Канади та її партнерів здійснити трансформаційні зміни та створити більш інклюзивне та

ефективне майбутнє для миротворчих операцій, в якому місії будуть краще підготовлені до виконання своїх мандатів та підтримки міцного миру в усьому світі. «Канада є гордим членом-засновником ООН і буде продовжувати залучати партнерів з усього світу для досягнення глобальної безпеки і процвітання. Ми підтвердили нашу давню прихильність миротворчості ООН і взяли на себе провідну роль у реагуванні на мінливий характер конфліктів і світобудови, в тому числі за допомогою інноваційних підходів, таких як ініціатива Elsie для жінок в миротворчих операціях», – Джастін Трюдо, прем'єр-міністр Канади [49].

Канадське керівництво ініціативою Elsie включає в себе наступні ключові заходи:

- Здійснення двосторонніх партнерських відносин в області технічної допомоги та професійної підготовки з Збройними силами Гани і поліцейською службою Замбії з метою виявлення найкращої практики для інших країн, що надають війська і поліцію, і перевірки рішень для подолання перешкод. Цей компонент очолюється Канадою з глобальних питань за співпраці та підтримки Міністерства національної оборони, Збройних сил Канади, громадської безпеки Канади та Королівської канадської кінної поліції.

- Створення Фонду ініціативи Elsie для жінок у військовій формі в миротворчих операціях, який був розроблений державами-членами, системою ООН та експертами з підтримання миру для стимулювання більш широкого використання жінок у військовій і поліцейській формі в миротворчих операціях ООН. Канада та «ООН-Жінки» є співголовами Керівного комітету Фонду, який був створений на початковий п'ятирічний період (2019-2024 роки) [42]. Канада внесла до Фонду 17,5 мільйонів доларів. Серед інших країн-донорів: Австралія, Фінляндія, Німеччина, Нідерланди, Норвегія та Великобританія. Через Фонд доступні три потоки фінансування, а саме гнучке фінансування проектів, що дозволяє країнам, які надають війська та поліцію, а також органам ООН отримувати фінансову допомогу

для підтримки діяльності, заснованої на фактах, і розгортання підготовлених та кваліфікованих жінок у формі на поліцейські та військові посади. Премії для гендерно сильних підрозділів – фінансові надбавки для країн, гендерно-сильний підрозділ визначається як військовий підрозділ або сформований поліцейський підрозділ, який включає в себе значне представництво жінок загалом і на керівних посадах, той який провів навчання з питань гендерної рівності для всіх членів підрозділу та має відповідне обладнання та інші засоби для забезпечення паритету. Оцінка перешкод, а саме фінансування країн, які надають війська та поліцію, для проведення оцінки бар'єрів, які обмежують значущу участь жінок в уніформі у військових та поліцейських установах [49].

- Створення загальнодоступної і всеосяжної методології оцінки бар'єрів для військових і поліцейських організацій по всьому світу. Методологія вимірювання можливостей для жінок в миротворчих операціях (MOWIP), розроблена Женевським центром з управління сектором безпеки (DCAF) і Корнельським університетом, визначає наявність або відсутність універсальних і специфічних для конкретного контексту перешкод для повної інтеграції жінок у військову або поліцейську організацію і їх доступу до можливостей розгортання в миротворчих операціях ООН [40].

- Надання допомоги у виборі організацій і місії ООН на підтримку створення більш сприятливих умов для місії ООН для всіх миротворців, включаючи фізичні, соціальні та культурні аспекти.

- Створення політичного імпульсу для змін, у тому числі за допомогою роботи контактної групи країн-одномумців.

- Сприяння розробці ефективної, заснованої на фактичних даних політики і програмних підходів і заходів у всьому світі, в тому числі в рамках Організації Об'єднаних Націй.

- Проведення досліджень, моніторингу та оцінки діяльності Ініціативи для збору фактичних даних про те, які підходи ефективні для сталого розширення значущої участі жінок у миротворчих операціях ООН

[74].

За допомогою цих компонентів Ініціатива прагне допомогти відповісти на наступні ключові питання та надати особам, що приймають рішення, необхідну базу даних для стійких і трансформаційних змін [73]:

- Які підходи ефективні в контексті надання військ і поліції для усунення перешкод і створення більш широких можливостей для жінок-військовослужбовців?

- Як фінансові стимули впливають на значущу участь жінок у військовій формі в миротворчих операціях ООН?

- Що являє собою сприятливе середовище для жінок у військовій формі, які працюють в місіях ООН?

- Як жінки-миротворці підвищують оперативну ефективність миротворчих операцій?

- Як процеси розгортання ООН можуть забезпечити більш рівні можливості для жінок у військовій формі?

Ініціативу Elsie підтримує контактна група країн-однодумців, які продемонстрували прихильність значущій участі жінок в миротворчих операціях ООН. Ця невелика різноманітна група регулярно збирається, щоб надати практичну підтримку Ініціативі Elsie протягом усього процесу розробки та впровадження, сюди входить: Аргентина, Канада, Франція, Гана, Нідерланди, Норвегія, Сенегал, Південна Африка, Південна Корея, Швеція, Об'єднане Королівство, Уругвай, Замбія [49].

Отже, ООН чи не найбільше вплинула на розвиток питання гендерної рівності, розширення прав жінок та на їх участь у миротворчих місіях на рівні з чоловіками. На сьогодні прийнято 11 резолюцій, що сприяють цій меті, а також піднімають питання про насилля над жінками. Окрім того було створено окрему структуру «ООН-Жінки», яка своєю діяльністю, а також кампаніями і ініціативами, які вона підтримує, сприяє досягненню принципу гендерної рівності як норми для суспільства, а також підтримує процес розширення прав для жінок.

Висновки до розділу I

Отже, за довгу історію становлення питання гендерної рівності за залучення жінок у миротворчу діяльність ООН, було зроблено багато кроків задля досягнення поставленої мети. З 1945, року світ взяв вектор на досягнення сталого миру, ключовим в якому є розуміння людини, як особистості. Захист прав людини став одним з найголовніших факторів розвитку світу. Головними для держав став добробут усіх громадян. В контексті цього, постає завдання усунути дискримінацію за будь якою ознакою, наприклад, расою, релігією і звісно гендерною, що активно почало просуватися організаціями. До цієї тенденції залучились всі найбільші та найвпливовіші організації світу, такі як ООН, НАТО та ОБСЄ. І хоча у кожній з організацій своя сфера діяльності, вони всі спільно почали враховувати концепт гендерної рівності у документах, що вони приймали. Безпека, мир та гендерна рівність стали нерозривним тріо у баченні світової спільноти. Чи не найбільший вплив на це мала Пекінська декларація та платформа дій та ООН, зі своєю Резолюцією 1325, яка потім доповнилася ще 10 резолюціями. Це все сприяло розширенню прав для жінок, а також їх активному залученню у всі сфери життєдіяльності.

Роль ООН у прогресі, який ми досягнули на сьогодні переоцінити дуже важко, адже саме Статут ООН закріпив на законному рівні важливість людської особистості та рівні права для всіх. Прийняття у 2000 році Резолюції 1325 стало історичним проривом, адже наголошувало на тому, що без участі жіночої частини населення, досягнути миру та безпеки буде дуже важко. Звернути увагу на не рівні права між жінками і чоловіками було вкрай важливо, адже в розвиненому світі поняття дискримінації існувати не може. З роками це питання почали вивчати все глибше, і почали з'являтися нові документи, що мали на меті вирішення питання жіночої дискримінації та усунення загроз та перешкод, які виникають у жінок та дівчат у всіх сферах їх життя. Так наступна Резолюція 1820, 2008 року, та ще декілька, які виходили після неї, торкнулися важливого питання викорінення насилля

проти жінок, а також доповнювали і підкріплювали одна одну.

Створення окремої структури, що вивчає питання щодо жінок, миру та безпеки, також стало важливим кроком, який наблизив світ до глобальної мети. «ООН-Жінки» об'єднав в собі підрозділи ООН, що працювали над досягненням рівноправності між чоловіками та жінками, й сприяв розширенню прав останніх. З того часу «ООН-Жінки» стали одним з ключових гравців на світовій арені, щодо цього питання, а підтримувані структурою ініціативи та кампанії пришвидшують цей процес і залучають все більше людей, не лише жінок, а й чоловіків, та цілих держав у підтримку гендерної рівності.

РОЗДІЛ II. ЕВОЛЮЦІЯ СПРИЙНЯТТЯ ПРИНЦИПУ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В МИРОТВОРЧОСТІ

Порядок денний «Жінки. Мир. Безпека» є відносно новим на глобальному політичному ландшафті, але жінки завжди брали участь у війні та мирі. Доказ цьому, організаційна історія Міжнародної Ліги жінок за мир і свободу (WILPF), що була створена ще в 1915 році, коли 1200 жінок з різних культур і країн зустрілися в Гаазі, Нідерланди, щоб висловити протест проти війни і виступити за право жінок приймати рішення з питань миру і безпеки [55]. Організації Об'єднаних Націй і державам знадобилося кілька десятиліть, щоб створити нормативну базу, оперативну політику і процедури, що враховують права жінок і дівчаток в країнах, в яких вирують конфлікти.

Перші зусилля щодо вирішення проблеми становища жінок в умовах збройного конфлікту включають: Комісію з положення жінок 1969 року, яка поставила питання про те, чи слід надавати жінкам і дітям особливий захист під час конфлікту, та прийняття Генеральною Асамблеєю в 1974 році Декларації про захист жінок і дітей в надзвичайних ситуаціях і збройних конфліктах. Всесвітні конференції ООН з положення жінок у 1975-1995 роках також стали важливими віхами в розвитку ідеї про те, що жінки є незамінними учасниками і активними провідниками миру, і їх інтереси, голоси і можливості повинні враховуватися і використовуватися.

Перша конференція в Мексиці в 1975 році поклала початок постійному діалогу про становище жінок в новому просторі і дала поштовх до розробки і прийняття Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW) – міжнародного договору, який часто називають міжнародним «Біллем про права жінок» [14]. Друга і третя конференції в Копенгагені у 1980 році і в Найробі 1985 року, продовжили підвищувати значимість цих дискусій. На четвертій Всесвітній конференції зі становища жінок в Пекіні в 1995 році жінки мобілізували свої зусилля, щоб привернути більше уваги до теми «жінки і світ». Жінки з WILPF і тисячі інших об'єдналися і виступили за включення глави E (жінки і збройні конфлікти) в Платформу дій [55].

Пекінська платформа визнала, що число жертв серед цивільного населення перевищує число жертв серед військових, причому жінки і діти складають переважну частину жертв, і запропонувала стратегічні цілі, включаючи скорочення військових витрат з метою перенаправлення ресурсів на мир; вона також стверджувала, що міжнародне гуманітарне право та права людини повинні підтримуватися і застосовуватися до злочинів проти жінок [20]. У період з 1957 по 1979 рік лише 5 з 6250 військовослужбовців з підтримання миру були жінками, а у період з 1957 по 1989 рік лише 20 з приблизно 20 000 військовослужбовців, які брали участь в операціях. Сім місій з найнижчим рівнем участі жінок було створено до 1980 року. На відміну від цього, дванадцять місій з найвищим рівнем участі жінок були створені після 1990 року. До 1993 року 11 з 19 миротворчих місій ООН мали значні цивільні компоненти, і жінки становили третину міжнародного цивільного персоналу ООН [52].

У 1999 році Віндхукська декларація і Намібійський план дій закликали Департамент операцій з підтримання миру ООН вжити ряд заходів щодо забезпечення гендерного балансу і гендерної рівності на всіх рівнях миротворчих місій [70]. У Плані дій підкреслюється важливість участі жінок на всіх етапах мирного процесу, від переговорів до виведення міжнародних сил. У ньому були викладені кроки, які ООН і держави-члени повинні зробити для врахування гендерної проблематики, включаючи організацію гендерної підготовки для всього миротворчого персоналу і набір більшої кількості жінок на керівні посади високого рівня. Була поставлена амбітна мета досягти представництва 50 % жінок до 2015 року. Група ООН з надання допомоги в перехідний період в Намібії була першою місією, що здійснила ці керівні принципи політики в умовах, коли традиційна миротворча діяльність поєднувалася з функціями миробудівництва [68].

Через п'ять років після історичної четвертої Всесвітньої конференції зі становища жінок в Пекіні, 31 жовтня 2000 року Рада Безпеки ООН прийняла одне зі своїх найбільш новаторських рішень: Резолюцію Ради Безпеки ООН

1325, яка пов'язує гендерну рівність і підтримку міжнародного миру і безпеки і вперше визнає участь жінок в якості ключового фактора у вирішенні конфліктів і забезпеченні миру. Описана, як одне з головних досягнень глобального жіночого руху і відома з тих пір як «Порядок денний з питань жінок, миру і безпеки», ця Резолюція являє собою зобов'язання розглянути численні проблеми, через які жінки і дівчатка стають мішенню під час війни, і реально включити жінок в процеси миру і безпеки – одне з найбільш домінуючих чоловічих просторів прийняття рішень [29]. За більше як двадцять років, що минули з моменту її прийняття, були зроблені важливі кроки в напрямку реалізації цього бачення, але прогрес також був шалено повільним і зустрічав негативну реакцію. Сьогодні, коли світ бореться з поширенням COVID-19, необхідність приділяти пріоритетну увагу миру як ніколи актуальна. Тому важливо ознайомитися з хронологією окремих проривів, урочистих моментів і шокуючих невдач на довгому шляху до глобального миру для жінок і дівчаток [63].

Отож, історія жінок у миротворчій діяльності почалась з епохальної Резолюції про жінок, мир і безпеку. Після багаторічної мобілізації феміністських рухів Рада Безпеки ООН у жовтні 2000 року одноголосно приймає резолюцію 1325 [29]. Це історичне голосування ставить права жінок та гендерну рівність у центр міжнародного миру та безпеки, вперше визнаючи унікальний вплив конфліктів на жінок та критичну роль, яку вони відіграють у запобіганні та вирішенні конфліктів. З тих пір було прийнято десять опорних резолюцій Ради Безпеки ООН – 1820, 1888, 1889, 1960, 2106, 2122, 2242, 2467, 2493 та 2538, з питань жінок, миру і безпеки, в яких розглядаються питання від сексуального насильства, як тактики ведення війни, до прийняття більш жорстких заходів для заохочення залучення участі жінок в мирних процесах. Сьогодні майже половина країн світу, а це 88 країн, прийняли свої національні плани щодо втілення цих резолюцій у життя.

Одним з перших досягнень після прийняття Резолюції можна вважати

подію, коли після падіння режиму талібів в 2001 році афганські делегації зібралися на конференції в Бонні, Німеччина, під егідою ООН, щоб сформувати тимчасовий уряд і намітити подальший шлях для своєї країни [1]. Серед 36 афганських делегатів було чотири жінки, хоча і обмежене число, але таке включення є помітним відривом від недавнього минулого країни. «Наші жінки були пригнічені протягом багатьох років при Талібані. Тепер у нас є шанс на жіночий Ренесанс», - сказала одна з жінок-делегатів. Укладена угода привела в рух механізм для поліпшення прав жінок в країні, доручивши жінкам очолити кілька міністерств і незалежну комісію з прав людини. Хоча афганські жінки та дівчата досягли значних успіхів з тих пір, їх місце за столом переговорів залишається суперечливим: лише чотири жінки з 21 члена в урядовій команді переговорників і нуль в делегації Талібану на останніх мирних переговорах у 2020 році [67].

Наступним важливим кроком стало створення Міжнародного кримінального суду. Міжнародний кримінальний суд (МКС), був створений країнами світу для розслідування і переслідування найбільш тяжких військових злочинів, злочинів проти людяності і геноциду, він почав свою роботу в 2002 році після вступу в силу його установчого договору – Римського статуту. Підписаний чотирма роками раніше, Римський статут є першим міжнародним договором такого роду, в якому злочини проти жінок кваліфікуються як злочини проти людяності, військові злочини і, в деяких випадках, геноцид, що стало прямим результатом наполегливої кампанії прихильників гендерної справедливості. Перший успішний вирок МКС за сексуальне і гендерне насильство було винесено тільки в 2019 році. А у 2020 році розпочався судовий процес, судове рішення якого, стало першим у справі про переслідування за ознакою статі: злочин, спрямований проти людини або групи людей на підставі їх гендерної ідентичності [73]. Хоча шлях до правосуддя залишається повільним, МКС продовжує відігравати важливу роль у зусиллях з припинення безкарності за найжорстокіші злочини у світі.

У 2003, після багатьох років соціальної мобілізації, сидячих страйків, пильнувань і демонстрацій проти безперервної громадянської війни в країні, тисячі ліберійських жінок, переситившись, роблять ще один крок вперед: вони зривають мирні переговори в готелі в столиці Гани, Аккрі, і погрожують роздягнутися, щоб присоромити чоловіків-делегатів і не дати їм піти, поки не буде підписано мирну угоду. Рух, очолюваний активісткою, Леймою Гбові, виявляється настільки успішним, що допомагає покласти край 14-річній громадянській війні. У наступні роки ті ж низові борці за мир відіграють ключову роль в переконанні комбатантів скласти зброю і в мирному проведенні виборів в 2005 році в Ліберії, в результаті яких главою держави вперше в Африці демократичним шляхом була обрана жінка – Еллен Джонсон-Серліф [6]. Щ одним прикладом є 2004 рік, коли Аша Гаджі Ельмі стає першою в історії сомалійської жінкою, яка підписала мирну угоду, що поклала кінець громадянській війні в Сомалі між ворогуючими клановими воєначальниками. Щоб забезпечити жінкам місце за столом переговорів, Ельмі за чотири роки до початку мирних переговорів створила «шостий клан», на противагу п'яти традиційним Сомалійським кланам, що складаються з одних чоловіків. «Ми діяли як сполучна ланка між конфліктуючими кланами. Ми говорили голосом світу, голосом безгласних, голосами матерів і дітей». - Аша Гаджі Ельмі, про «шостий клан» [44]. Цей геніальний крок проклав шлях до того, щоб голоси жінок були почуті під час мирних переговорів 2004 року під егідою Кенії. Незважаючи на опір, жінки домагаються збільшення представництва в парламенті. В результаті переговорів була вироблена Хартія нового перехідного федерального уряду з Ельмі в якості співголови. Сьогодні жінки складають 24 відсотки місць у парламенті Сомалі, і активісти продовжують виступати за збільшення представництва жінок у той час, коли голоси жінок важливі як ніколи.

В кінці 2004, на початку 2005 року після смертоносного землетрусу в Індійському океані, у міру відновлення країн після цунамі, яке забрало життя понад 220 000 людей в 12 країнах, починає проявлятися гендерна нерівність в

числі загиблих. У постраждалій від конфлікту Шрі-Ланці, як з'ясувалося, в результаті цунамі загинуло вдвічі більше переміщених жінок, ніж чоловіків. У деяких селах в Ачехе, Індонезія, було знайдено в чотири рази більше загиблих жінок, ніж чоловіків [35]. Дослідження визначають гендерну нерівність як головного винуватця. Це відкриття стає вирішальним у розумінні непропорційного впливу конфліктів і лих на жінок і дівчаток, воно розкриває смертоносність жорстких і дискримінаційних гендерних норм. Сьогодні, коли світ бореться з глобальною пандемією в галузі охорони здоров'я, жінки і дівчатка в країнах, в яких вирують конфлікти, продовжують залишатися в числі найбільш вразливих груп ризику.

Ще одним прикладом може слугувати ситуація в регіоні Дарфур в Судані, де в 2003 році, під час місцевого міжетнічного конфлікту, стало відомо про тяжке становище жінок і дівчаток, особливо про сексуальні напади на них під час збору дров, про що стало широко відомо. У 2006 році уряд підписує мирну угоду з фракцією однієї з головних повстанських груп Дарфуру. Жінки наполягають на включенні, але на переговорах у столиці Нігерії, Абуджі, вони в кінцевому підсумку становлять менше десяти відсотків делегатів. Тим не менш, їм вдається розробити спільну платформу та вплинути на угоду – один із багатьох прикладів, у яких жінки продовжують працювати, незважаючи на перешкоди для їхньої участі. Важливим проривом у 2007 році стала подія коли вперше у світі у складі миротворчої місії ООН у Ліберії розгорнуто індійський підрозділ поліції, що складається з одних жінок. Їх остання ротація покинула країну майже десять років по тому в 2016 році, і їх спадщина отримала широке визнання. Крім забезпечення безпеки, жінки з цього підрозділу навчали ліберійських жінок навичкам самооборони, тренували місцеві сили безпеки в реагуванні на гендерне насильство і служили прикладом для наслідування для місцевих дівчат [70]. Зважаючи на той факт, що у 2005 році жінки становили менше п'яти відсотків поліцейських у миротворчих місіях, а до 2020 року це число збільшиться більш ніж в три рази – то можна впевнено казати про те, що

прогрес є, але він є недостатнім.

«Ймовірно, в збройному конфлікті бути жінкою стало небезпечніше, ніж солдатом». Ці слова, сказані колишнім командувачем миротворчими силами ООН генерал-майором Патріком Каммаертом на першому в історії засіданні Ради Безпеки ООН, присвяченому виключно проблеми сексуального насильства в 2008 році, відображають похмуру реальність: згвалтування на війні – звичайне явище, яке дуже часто ігнорується, що призводить до руйнівних довгострокових наслідків і підриває зусилля по зміцненню миру. У відповідь на це грубе порушення прав людини Рада Безпеки приймає Резолюцію РБ ООН 1820, першу з п'яти резолюцій, в основному присвячених цьому конкретному злочинству [30]. Крім того, ООН починає виділяти на вирішення цієї проблеми більше коштів, ніж будь-коли раніше. Продовжуючи цю тему, варто буде згадати і публічні згвалтування в Гвінеї у 2009 році, що викликали світове обурення. Це почалося як демократичний мітинг у столиці Гвінеї – Конакрі, спрямований проти планів військового лідера країни, Мусси Дадіса Камара, балотуватися на президентських виборах. А закінчується жорстоким військовим розгоном, в ході якого було вбито понад 150 осіб і згвалтовано десятки жінок серед білого дня, що було знято на мобільні телефони [22]. Злочини сексуального насильства, часто приховані від очей громадськості, викликали загальне обурення. Подальше розслідування ООН, в яке вперше включається експерт з гендерних злочинів, сприяє припиненню режиму і першому переходу до демократії за час незалежності країни. З тих пір кожна комісія з розслідування, очолювана ООН в будь-якій країні, включає в себе спеціальних експертів з гендерних злочинів, що робить ці злочинства, про які колись історія зберігала найбільше мовчання, більш помітними.

У 2010 році, після десятиліть конфліктів з Ісламським визвольним фронтом моро і після 13 років мирних переговорів під керівництвом чоловіків, уряд Філіппін призначає жінку, Міріам Коронель-Феррер, керувати урядовою командою на мирних переговорах з ними[54]. Це створює

прецедент, який сприяє участі інших жінок у переговорах, і в підсумку жінки складають п'ять з 12 учасників переговорів. Чотири роки по тому обидві сторони підписують остаточну мирну угоду, яка поклала край найдовшому в Азії повстанському руху і включає в себе положення про права та участь жінок в половині статей. Завдяки цьому кроку Коронель-Феррер стала першою і єдиною на сьогоднішній день жінкою-головним переговорником в історії, яка підписала велику мирну угоду [54]. Цей успіх ґрунтується на довгій історії жіночого лідерства, включаючи двох жінок-президентів, які відіграли важливу роль у відновленні переговорів з повстанським угрупованням. Окрім того, 2010 рік став визначним моментом створення структури «ООН-Жінки».

Визнаючи важливість жінок, миру та безпеки, в 2011 році Нобелівський комітет присуджує спільну Нобелівську премію миру Еллен Джонсон-Серліф, Лейме Гбові, вже згаданих раніше, та Таваккол Карман за їх ненасильницьку активність та роботу з просування миру, демократії та гендерної рівності [19]. Серліф, перша демократично обрана жінка-президент в Африці, Гбові зіграла важливу роль у забезпеченні миру і зміцненні керівної ролі жінок під час і після громадянської війни в Ліберії. Журналіст і політик Карман очолила мирні протести за демократію, справедливість і права жінок в Ємені. Через кілька років Нобелівський комітет знову визнає важливість жінок, миру та безпеки, присуджуючи премію миру конголезькому лікарю Денису Муквегу та езидській активістці Наді Мурад за їх зусилля з припинення використання сексуального насильства як зброї в війні та збройних конфліктів [19]. Вручення премії – це урочистий момент і нагадування про ту важливу і впливову роль, яку відіграють окремі активісти в боротьбі з найсерйознішою несправедливістю в світі.

Вперше в історії міжнародних і гібридних судів у 2012 році жінки займають всі найвищі посади в спеціальному суді Сьєрра-Леоне: голова, секретар, прокурор і захисник. Ця подія збіглася з призначенням Фату Бенсуди першою жінкою-головним прокурором Міжнародного

кримінального суду і є одним з найбільш значущих символів просування жінок на керівні посади в міжнародному правосудді. Гібридний міжнародний і Національний спеціальний суд Сьєрра-Леоне, створений для переслідування тяжких злочинів під час десятирічної громадянської війни в країні в 1990-х роках, з тих пір створив новаторську судову практику в області гендерного правосуддя. У тому ж році він засудив колишнього президента Ліберії Чарльза Тейлора до 50 років позбавлення волі за пособництво і підбурювання до таких злочинів, як вбивства, зґвалтування і сексуальне рабство, що зробило його першим главою африканської держави, засудженим за участь у війні [13]. Поширення стрілецької зброї по всьому світі є ще однією з головних проблем для жінок-миротворців і правозахисників. У 2013 році після десятиліть активної діяльності був досягнутий прорив, коли Генеральна Асамблея ООН прийняла епохальний договір про торгівлю зброєю, який вперше забороняє міжнародну передачу і продаж зброї, такої як боєприпаси, автомати і кулемети, які можуть бути використані для здійснення військових злочинів і злочинів проти людяності. Договір також вимагає, щоб сторони, що підписали його, враховували ризик того, що експортована ними зброя може бути використана для вчинення або сприяння вчиненню серйозних актів гендерного насильства, перш ніж затверджувати будь-який продаж або передачу. Ця вимога – насилу завойована перемога захисників прав жінок, які направили понад 100 жіночих організацій в Нью-Йорк на переговори, щоб домогтися його включення. Незважаючи на ці зусилля, незаконна торгівля стрілецькою зброєю між країнами, що здійснюють серйозні порушення прав людини і жінок, триває. Сьогодні в світі в обороті залишається більше мільярда одиниць стрілецької зброї, в основному в руках цивільних осіб.

Масове викрадення 276 Нігерійських школярок в місті Чибок в штаті Борно, Нігерія, в 2014 році повстанським угрупованням «Боко Харам» привернуло увагу міжнародної громадськості до занадто знайомої історії в конфліктах – викрадення, жорстоке поводження, травми і вкрадене майбутнє

жінок і дівчаток, як тактика війни [16]. На жаль, це лише один з найвідоміших прикладів з тисяч викрадень, скоєних «Бого Харам» щодо жінок і дівчаток в регіоні за останнє десятиліття. У тому ж році езиди, що живуть в Північному Іраку, зазнали найстрашнішої різанини в своїй сучасній історії, коли Ісламська держава Іраку і Леванту (ІДІЛ) напала на них в їхньому рідному місті Сінджар. Тисячі езидських жінок і дівчаток продаються на аукціонах рабів на фізичних і онлайн ринках. Тільки в результаті цих двох масових викрадень більше тисячі жінок і дівчаток пропали безвісти або знаходяться в полоні [46]. «Я хочу бути останньою дівчиною в світі з такою історією, як моя», - каже дівчина, що вижила, Надя Мурад, яка сьогодні є одним з провідних у світі представників інтересів жертв геноциду і сексуального насильства і лауреатом Нобелівської премії миру за свою правозахисну діяльність.

Переломний момент в історії миротворчої діяльності Організації Об'єднаних Націй стався 12 травня 2014 року, коли генерал-майор Крістін Лунд з Норвегії була призначена першою жінкою, яка стала командувачем силами в миротворчій операції ООН – Миротворчих силах ООН на Кіпрі [15]. Генерал-майор Лунд має велику історію досягнень на арені, де переважають чоловіки, з понад 34-річним військовим досвідом на національному та міжнародному рівнях. У 1991 році вона була направлена під час операції «Буря в пустелі» в Саудівську Аравію, а потім служила в Афганістані в штабі Міжнародних сил сприяння безпеці Організації Північноатлантичного договору. У 2009 році вона отримала звання генерал-майора, а потім начальника штабу норвезької Національної гвардії – перша жінка-офіцер, яка отримала такі посади. Її досвід роботи в ООН включає службу в Тимчасових силах ООН у Лівані та Силах захисту ООН у колишній Югославії [15].

У 2015 році 193 держави-члени ООН одностайно приймають цілі сталого розвитку (ЦСР) – новий сміливий глобальний порядок денний, спрямований на викорінення бідності та сприяння загальному економічному

процвітання, соціальному розвитку та охороні навколишнього середовища до 2030 року, в якому жінки і дівчатка займають центральне місце [37]. У тому ж році, коли революційній Резолюції 1325 виповнюється 15 років, важливість порядку денного «Жінки. Мир. Безпека» ще раз підкреслюється як критично важлива для досягнення ЦСР, коли Рада Безпеки ООН приймає Резолюцію 2242 (2015), що визнає центральну роль участі жінок в глобальних зусиллях по досягненню миру і безпеки [24]. З рекордним числом виступаючих, 113 осіб, це скликання також є дискусією, що має найбільше підписів у РБ ООН на сьогоднішній день. Для просування порядку денного ООН доручає провести перед дебатами всеосяжне глобальне дослідження для збору доказів того, що участь жінок робить світ більш досяжним і міцним, покращує гуманітарну допомогу і сприяє економічному відновленню після конфлікту. ООН також запусив Жіночий Фонд миру та гуманітарної допомоги, який до 2020 року фінансував понад 200 жіночих організацій у країнах, що зазнали негативних наслідків конфлікту, і в гуманітарних ситуаціях.

У 2016, після 52 років конфлікту уряд Колумбії і Революційні збройні сили (FARC-EP) уклали в Гавані мирну угоду, яку називають зразком участі жінок у миротворчості. Коли переговори почалися в 2012 році, за столом переговорів не було жодної жінки. До кінця переговорів третина делегатів – жінки, тисячі Колумбійських жінок беруть участь в національних і регіональних консультаціях і форумах по всій країні, а мирна угода містить 130 положень з гендерних питань, включаючи перше в світі, що визнає лесбійок, геїв, бісексуалів, трансгендерів і інтерсексуалів (ЛГБТІ) не тільки жертвами збройного конфлікту, а й активними миробудівниками. Організація «ООН-Жінки» відіграла вирішальну роль у забезпеченні того, щоб гендерна рівність та розширення прав і можливостей жінок і дівчат були головною темою на першому Всесвітньому гуманітарному саміті у 2016 році в Стамбулі [41]. Як зазначається у звіті Генерального секретаря Саміт підтвердив, що гендерна рівність, виконання прав жінок і дівчат і

розширення їх прав і можливостей у політичній, гуманітарній сферах та сферах розвитку є універсальною відповідальністю. Держави-члени ООН, організації ООН, приватний сектор та організації громадянського суспільства погодилися з необхідністю підтримки місцевих жінок та жіночих організацій, позиціонуючи їх як лідерів у гуманітарній роботі.

Коли в 2017 році іракське місто Мосул звільнилося від трирічного насильницького правління екстремістського угруповання ІДІЛ, відкрилася повна картина поневолення жінок: вони піддалися нав'язуванню радикальних гендерних норм, що включають суворе відділення жінок від не пов'язаних з ними чоловіків в громадських місцях і жорстоке виконання правил, що стосуються одягу і повсякденних практик [11]. Кампанія з придушення прав жінок була швидкою і організованою, і її безпосереднім результатом стало витіснення жінок з суспільного життя і зростання насильства з боку сексуального партнера в сім'ї. Через роки правозахисниці і правозахисники з регіону, піддаючи себе великому ризику, продовжують привертати увагу до порушень прав людини, від яких в непропорційно великій мірі страждають жінки, і підкреслюють необхідність поставити жінок на чільне місце на шляху до відновлення і примирення.

У Косово, через майже два десятиліття після закінчення збройного конфлікту (відповідно до резолюції 1244 РБ ООН з 1999 року), жінки, що були жертвами сексуального насильства у воєнний час нарешті можуть подати заяву на отримання компенсації за пережиті травми [62]. Тисячі постраждалих мають право на отримання щомісячних виплат у розмірі 230 євро в якості компенсації. Ця компенсація була надана через чотири роки після того, як Асамблея Косова затвердила закон, що дає юридичне визнання жертвам сексуального насильства під час збройного конфлікту в Косово. Ці заходи, що стали кульмінацією багаторічної активної діяльності косовських жінок, відображають болісно повільний шлях до справедливості і зростаюче розуміння того, що сексуальне насильство має бути спеціально розглянуто в процесі вирішення конфлікту. Відшкодування збитків, часто є механізмом

правосуддя, якого жінки потребують найбільше, але історично це було найменш прийнятним [65].

У соціальних мережах революцію можна розпалити в одну мить, кляцнувши камерою, як у випадку з Алаа Салах. Прозвана «жінкою в білому» і «Леді Свобода», суданська студентка і учасниця антиурядових протестів, Салах, представила жінок, що стоять за революцією в Судані, в момент коли культовою та вірусною стала фотографія, на якій вона стоїть на вершині автомобіля і скандує до натовпу протестуючих [12]. Жінки відіграють величезну роль у поваленні авторитарного режиму в своїй країні, перевищуючи число чоловіків на протестах і очолюючи комітети опору, піддаючи себе величезному особистому ризику. Хоча жінок відсунули на другий план у процесі формування нового уряду, жінки-активістки врешті-решт домоглися того, що в новій Конституційній декларації міститься посилення на Резолюцію 1325, зобов'язання забезпечити мінімум 40 % представництва жінок в майбутній законодавчій Раді і заяву про те, що уряд буде захищати права жінок і скасує всі дискримінаційні закони [29]. Оскільки роль жінок у протестах та громадських рухах стає все більш помітною і набуває нового виміру з ростом соціальних медіа в нашому столітті, дослідження показують, що участь жінок на передньому фронті високо корелює з використанням ненасильницьких методів і кінцевим успіхом, навіть в умовах сильних репресій.

Сьогодні, коли світ бореться з глобальною пандемією, а коронавірус викликає глобальні потрясіння, існує нагальна необхідність припинити конфлікти. Ґрунтуючись на заклику до негайного глобального припинення вогню, Генеральний секретар ООН Антоніу Гутерріш в квітні 2020 року закликає покласти край всім формам насильства всюди, від зон військових дій до будинків людей, щоб зосередити зусилля на припиненні пандемії [41]. Конфлікти і гуманітарні кризи вже відривають жінок і дівчаток від прогресу, включаючи право на харчування, освіту, безпеку і здоров'я в умовах соціально-економічного колапсу. Подальше навантаження на охорону

здоров'я та економічні наслідки COVID-19 загрожують піддати ще більшому ризику жінок і дівчаток в умовах війни, нестабільності та гуманітарної ситуації. У своїй єдиній на сьогоднішній день Резолюції 2532 (2020), щодо цієї пандемії Рада Безпеки закликає приділяти пріоритетну увагу жінкам у наших глобальних зусиллях з реагування [27]. У стратегічному плані на 2022-2025 роки покликаною спрямовувати діяльність структури «ООН-Жінки» протягом наступних чотирьох років – приціл направлений на досягнення Цілей сталого розвитку до 2030 року [64].

Отже, історія участі жінок у миротворчій діяльності ООН демонструє нам еволюцію цього питання. Після прийняття Резолюції 1325 жінки неодноразово стикалися з перешкодами, проте практика все ж довела користь і необхідність їх залучення до миротворчих процесів. Сьогодні, коли всі країни охопила пандемія COVID-19, питання постало ще гостріше, адже жінки та дівчата піддаються чи не найбільшому ризику, тому все більше і більше документів мотивують до гендерної рівності та розширення жіночих прав.

Висновки до розділу II

Отже, історія становлення жінок в миротворчості була довгою і нелегкою. На шляху очікували і перемоги і невдачі, проте все це заготовувало і моделювало ідею інклюзивності у миротворчій діяльності ООН. Після прийняття основної Резолюції РБ ООН 1325, що стосувалася важливості залучення жінок, сталося немало подій, які затвердили, що без жіночої участі досягти миру буде небагато складніше. Жінки неодноразово довели, що вони можуть вирішувати конфлікти і діяти не гірше ніж чоловіки, підтвердженням чого стала місія 2017 року, що складалася повністю з жінок. Жінки завжди були активними учасниками творення миру, вони були громадськими діячами, їх арештовували, але вони продовжували боротись. Вони ставали лауреатами Нобелівської премії миру, підписували мирні договори і займали найвищі посади, ставали президентами і слугували прикладом для інших. Однак, події висвітлили й інший бік медалі. У світі жінок досі часто не сприймають серйозно. Вони страждають від насилля, їх гвалтують, експлуатують, викрадають і продають у рабство. Звісно чоловіки також піддаються таким ризикам, але статистика показує, що набагато рідше.

Сьогодні, жінки та дівчатка досі складають групу найуразливіших до конфліктів, екологічних проблем та хвороб у спільноті. У висновку, в 2020 році, коли в світі починає поширюватись пандемія COVID-19, Генеральний секретар закликав до глобального припинення вогню та негайного припинення військових дій у всіх куточках земної кулі, для того щоб зміцнити дипломатичні дії, допомогти створити умови для доставки життєво необхідної допомоги і дати надію жителям районів, які відносяться до числа найбільш уразливих перед пандемією COVID-19. Держави-члени, сторони в конфліктах, регіональні організації та суб'єкти громадянського суспільства, включаючи багато жіночих організацій, оперативно відгукуються на ці заклики, надаючи підтримку або приймаючи конкретні заходи. У своїй резолюції 2532 (2020) Рада Безпеки закріпила заклик до глобального припинення вогню, визнавши небезпеку зриву крихких мирних процесів в

умовах пандемії.

Зараз, запланований напрямок лежить через стратегічний план, в якому сформульовано, як Структура «ООН-Жінки» буде використовувати свій унікальний потрійний мандат, що включає нормативну підтримку, координацію системи ООН і оперативну діяльність, для мобілізації термінових і стійких дій по досягненню гендерної рівності і розширенню прав і можливостей жінок і дівчаток і підтримки досягнення Порядку денного на період до 2030 року. З плином історії проглядається прогрес у формуванні інклюзивного світу, проте цей прогрес є досить повільним, і поки ще до поставлених цілей надто далеко.

РОЗДІЛ III. РОЛЬ ЖІНКИ У МИРОТВОРЧОМУ ПРОЦЕСІ ООН НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

3.1 Вплив пандемії COVID-19 на гендерну ситуацію в світі

Завершуючи переговорний процес, який тривав більше двох років і характеризувався безпрецедентною участю громадянського суспільства, 2 серпня 2015 року уряди об'єдналися навколо амбітного порядку денного, що включає 17 нових цілей сталого розвитку (ЦСР) і 169 завдань, які повинні бути досягнуті до 2030 року. Ці цілі і завдання спрямовані на реалізацію прав людини і досягнення гендерної рівності і розширення прав і можливостей всіх жінок і дівчаток. Вони є комплексними і неподільними і врівноважують три виміри сталого розвитку: економічний, соціальний та екологічний [61]. Цілі і завдання були адаптовані для стимулювання дій протягом наступних п'ятнадцяти років в областях, що мають критичне значення для людства і планети. До 17 цілей входить: відсутність бідності, нульовий голод, здоров'я і благополуччя, якісна освіта, гендерна рівність, чиста вода і санітарія, доступна і чиста енергія, гідна робота і економічне зростання, промисловість, інновації та інфраструктура, усунення нерівності, стійкі розвинені міста і населені пункти, відповідальне споживання та виробництво, кліматичні заходи, збереження життя під водою та на суші (флора та фауна), мир, справедливість і сильні інститути, партнерство в ім'я цілей [37].

2020 рік, в якому відзначається 25-а річниця Пекінської платформи дій, повинен був стати знаменним часом святкування досягнень. Світові лідери та активісти руху за права жінок планували зібратися разом на ювілеї ключових правових і політичних інструментів, включаючи 25 річницю Пекінської декларації і платформи дій і 40 річницю Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок [8]. Однак пандемія COVID-19 значною мірою порушила ці плани і загрожує звести нанівець багато досягнень в області гендерної рівності за останні 25 років. Однак відкат назад в області гендерної рівності не є остаточним та затвердженим фактом, і за допомогою сміливої

політики є можливість змінити курс і прискорити прогрес [43].

Щоб викласти бачення реалізації ЦСР протягом Десятиліття дій і більш ефективного відновлення після COVID-19, у п'ятницю, 18 вересня 2020 року, був проведений перший «Момент ЦСР. Десятиліття дій». Ця подія мала важливе значення, оскільки вона дозволяє привнести нове почуття терміновості, підзвітності, амбітності і можливості перетворень з зусилля в реалізацію. Виконавчий директор «ООН-Жінки», Фумзіле Мламбо-Нгчука, разом з адміністратором Програми розвитку ООН Ахімом Штайнером і виконавчим директором Програми ООН з довкілля Інгер Андерсен виступили з презентацією, в якій показали, що можуть зробити держави-члени і зацікавлені сторони для досягнення максимального прогресу в реалізації ЦСР до 2030 року [61].

У нещодавно випущеній публікації «Прогрес у досягненні цілей сталого розвитку: гендерний огляд 2021 року» зібрано останні наявні докази гендерної нерівності для всіх 17 цілей, підкреслюючи прогрес, досягнутий з 2015 року, а також тривогу через пандемію COVID-19, її негативний вплив на благополуччя жінок та загрозу, яку вона становить майбутнім поколінням. У останній публікації зазначено, що через півтора року після того, як Всесвітня організація охорони здоров'я оголосила COVID-19 глобальною пандемією, наслідки для найбідніших і найбільш вразливих верств населення залишаються руйнівними і непропорційними. Сукупний вплив конфліктів, екстремальних погодних явищ і COVID-19 позбавив їх навіть базових потреб, таких як продовольча безпека [59]. Без прийняття термінових заходів по боротьбі зі зростаючою бідністю, голодом і нерівністю, особливо в країнах, постраждалих від конфліктів та інших гострих форм кризи, мільйони людей будуть продовжувати страждати. Ніхто не застрахований від COVID-19, поки всі не будуть у безпеці. Однак доступ до життєво важливих засобів індивідуального захисту, тестів, кисню і особливо вакцин залишається далеко не рівним. З майже 5,8 мільярда доз вакцин, введених у всьому світі до середини вересня 2021 року, 77 відсотків

припало на країни з високим або вище середнього рівнем доходу. Лише 0,3 відсотка припало на країни з низьким рівнем доходу. Якщо доступ не буде загальним, вірус буде продовжувати «подорожувати», мутувати і повертатися. За останніми даними, отриманими в липні 2021 року з розбивкою по статі, 60 відсотків жінок в Ізраїлі і 52 відсотки в Австрії були повністю щеплені проти COVID-19, в той час як у Венесуелі – всього 0,9 відсотків, а в Папуа - Новій Гвінеї – 0,16 відсотків. У лише 29 з 36 країн і територій, де є дані з розбивкою за статтю, за період з червня по серпень 2021 року, ймовірність вакцинації жінок вище або дорівнює ймовірності вакцинації чоловіків, однак, наприклад, в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні вакцинацію проходять більше чоловіків, ніж жінок. В Індії станом на серпень 2021 року 53 відсотка від загальної кількості введених доз вакцини отримали чоловіки і 47 відсотків – жінки (див. Додаток 1). За оцінками, півмільйона людей в Індії відносять себе до інших статей, включаючи транссексуалів, небінарних або інтерсексуалів. Рівень вакцинації в країні зростає, але станом на серпень 2021 року менше 20 відсотків трансгендерного населення отримали хоча б одну дозу [59]. У США в період з 2018 по 2020 рік жінки в середньому втратили 1,5 року від очікуваної тривалості життя через COVID-19. Ця втрата значно вища серед іспаномовних жінок (2,9 року) та нелатиноамериканських чорних жінок (2,7 року) порівняно з нелатиноамериканськими білими жінками (1,1 року) [63].

Пандемія зводить нанівець досягнутий за останні 25 років обмежений прогрес у розширенні прав і можливостей жінок, включаючи участь в економічній діяльності і право голосу в політиці. Молоді жінки переживають більш значні втрати в зайнятості, ніж їхні однолітки-чоловіки, і ризикують надовго опинитися поза ринком праці. У період з четвертого кварталу 2019 року по четвертий квартал 2020 року в 28 з 48 країн, за якими є дані, збільшилася кількість молодих жінок, не охоплених освітою, зайнятістю або професійною підготовкою. Особливо страждають жінки, які стикаються з численними формами дискримінації, включаючи жінок і дівчаток з

обмеженими можливостями. Там, де жінки займають керівні посади, заходи реагування на пандемію часто приймаються швидше і більшою мірою враховують соціальні потреби, однак на всіх рівнях і в різних секторах жінки не мають такого ж місця в процесі прийняття рішень, як чоловіки. У всьому світі жінки складають понад 75 відсотків працівників охорони здоров'я, що робить їх незамінними в боротьбі з COVID-19. Однак вони становлять лише 28 відсотків керівного складу в сфері охорони здоров'я. Хоча в багатьох країнах жіночі організації знаходяться в авангарді відповідних заходів спільнот по COVID-19, вони стикаються з проблемою скорочення фінансування та зменшення громадянського простору. Ефективна участь жінок у боротьбі з пандемією залежить від сильної підтримки їх лідерства [72]. У більш широкому сенсі, щоб зупинити ерозію прогресу в області гендерної рівності, необхідні надійні закони і політика щодо захисту прав жінок, підкріплені достатніми засобами для реалізації. Збалансоване гендерне представництво в цільових групах COVID-19, використання гендерно-чутливого бюджетування у відповідних і відновних заходах, а також підвищення обізнаності про гендерні наслідки пандемії необхідні для просування прав і рівноправної участі жінок. Проте, аналіз 334 цільових груп COVID-19 з 137 країн показав, що тільки в 4 відсотків з них спостерігається гендерний паритет, а в 18 країнах жінок немає взагалі.

Прогрес у викоріненні крайньої бідності повернувся назад, а дірки в системі соціального захисту роблять жінок ще більш вразливими. Крайня межа бідності зростає. Загальна кількість жінок і дівчаток, що живуть менш ніж на \$1,90 в день, може досягти 435 мільйонів в 2021 році в порівнянні з 398,5 мільйонами в 2019 році. Це несамопитий факт, враховуючи скорочення бідності за останні два десятиліття [58]. Імітаційний аналіз відповідних заходів політики COVID-19 показує, що понад 150 мільйонів жінок і дівчаток можуть вибратися з бідності, якщо уряди реалізують комплексні стратегії щодо поліпшення доступу до освіти і планування сім'ї, забезпечення справедливої і рівної заробітної плати і розширення соціальних трансфертів

до 2030 року [61]. Необхідно терміново вживати значних заходів, проте досі зусилля були недостатніми. У 2020 році тільки 46,9 відсотків населення світу мали доступ хоча б до одного посібника з соціального захисту, і тільки 44,9 відсотків матерів з новонародженими дітьми могли отримати грошові допомоги по вагітності та пологах. Незважаючи на велику вразливість жінок до бідності, лише 23 відсотків заходів політики соціального захисту та заходів на ринку праці у відповідь на COVID-19 враховують гендерні аспекти.

Також під час пандемії різко збільшився глобальний гендерний розрив у продовольчій безпеці, все більше жінок і дівчаток голодують. Пандемія COVID-19 підірвала продовольчу безпеку в усьому світі [63]. За оцінками, у 2020 році голодували 811 мільйонів людей, що на 161 мільйон більше, ніж у 2019 році. Основні послуги в області харчування, включаючи програми шкільного харчування, зіткнулися з серйозними перебоями. Наприклад, програми що забезпечують добавки заліза і фолієвої кислоти для дівчаток-підлітків, скоротилися на 45%. Глобальний гендерний розрив у показниках помірної або серйозної відсутності продовольчої безпеки збільшився з 6 відсотків у 2019 році до 10 відсотків у 2020 році [58]. Розрив був найбільшим у Латинській Америці та Карибському басейні (30 відсотків) та Азії (10 відсотків). Багато хто з голодуючих у світі самі виробляють продукти харчування. У деяких країнах дрібні фермери складають більше 90 відсотків виробників продовольства, але заробляють в два-три рази менше, ніж великі виробники. Жінки, що займаються дрібнотоварним виробництвом, зазвичай заробляють набагато менше чоловіків. Дані з 28 країн показують, що домогосподарства малих виробників, очолювані жінками, заробляють в середньому на 30 відсотків менше, ніж домогосподарства, очолювані чоловіками (див. Додаток 2). Жінки можуть відігравати важливу роль у перетворенні продовольчих систем, про що свідчать поліпшені результати в області харчування, коли сільськогосподарські заходи були спрямовані на доступ жінок до ресурсів і контроль над ними.

Перебої в наданні основних медичних послуг через COVID-19 також призводять до трагічних наслідків для жінок і дівчаток. Величезний тиск пандемії COVID - 19 на системи охорони здоров'я призвів до порушення процесу надання основних послуг, у тому числі в галузі охорони материнства та контрацепції. У перший рік приблизно 12 мільйонів жінок у 115 країнах з низьким і середнім рівнем доходу зіткнулися з проблемою відсутності послуг з планування сім'ї, що призвело до 1,4 мільйонів небажаних вагітностей. За оцінками, за той же період відбулося ще 113 400 випадків материнської смертності [72]. У Південній Азії у другому кварталі 2020 року обсяг основних послуг з охорони сексуального, репродуктивного, материнського, новонародженого та дитячого здоров'я скоротився більш ніж на 50 відсотків у порівнянні з аналогічним періодом 2019 року. У Південній Африці знизилися показники допологового тестування на ВІЛ та антиретровірусної терапії. У Німеччині в період з березня по липень 2020 року жінки частіше відкладали плановий скринінг раку, ніж чоловіки. Пандемія підірвала найважливіші служби психічного здоров'я в 93 відсотках з 130 країн, однак лише 17 відсотків країн виділили додаткове фінансування на психічне здоров'я і психосоціальну підтримку в національних планах реагування на COVID-19. Проте, криза COVID-19 підштовхнула вражаючі досягнення в галузі медичних досліджень та інновацій. Внесок жінок був дуже значним. Робота угорського біохіміка Каталін Каріко над mRNA призвела до створення двох вакцин для боротьби з вірусом. Жінка-молекулярний біолог з Судану очолила ініціативу з виготовлення апаратів штучної вентиляції легенів за допомогою 3D-принтерів. Цей внесок був зроблений незважаючи на те, що жінки складають менше третини всіх дослідників у світі. Дослідження в галузі жіночого здоров'я та медичні дані, дезагреговані за гендерною ознакою, регулярно недофінансуються. У Канаді в період з 2008 по 2018 рік на дослідження в області жіночого здоров'я виділявся всього 1 відсоток фінансування охорони здоров'я. У всьому світі в період з січня 2020 року по січень 2021 року лише 4 відсотки клінічних

досліджень з лікування COVID-19 повідомили про план обліку статі та гендеру [63]. Тільки в 1 з 4420 досліджень розглядалося вплив COVID - 19 на трансгендерних людей. Гендерний розрив серед дослідників може частково відображати меншу представленість жінок у галузі науки, технології, інженерії та математики, де жінки складають трохи більше третини випускників. Навіть у таких регіонах, як Центральна і Південна Азія, Північна Африка і Західна Азія, де частка жінок-випускників STEM (наука, технології, інженерна справа та математика) відносно висока (40,6 і 40,1 відсотків, відповідно), зберігаються бар'єри для працевлаштування в технічних областях. В Омані 56 відсотків випускників STEM – жінки, однак вони складають всього 23,3 відсотка дослідників в галузі природничих наук і 15,5 відсотків дослідників в галузі інженерії і технологій [72].

Ще одним негативним наслідком стало закриття шкіл, що означає втрачені можливості для дівчат та підвищений ризик насильства, експлуатації та ранніх шлюбів. Через півтора року після початку пандемії школи залишаються частково або повністю закритими в 42 відсотках країн і територій. Нові, більш трансмісивні та потенційно смертельні варіанти COVID-19 можуть ще більше затримати шкільне навчання, особливо в країнах з низьким і дуже низьким середнім рівнем доходу та обмеженим доступом до вакцин. У 2018 році в усьому світі 128 мільйонів дівчат молодшого або середнього шкільного віку вже не відвідували школу [63]. Пандемія призведе до того, що ще 11 мільйонів ніколи не повернуться до школи на всіх рівнях освіти. Багато країн зробили вибір на користь дистанційного навчання, однак учні з найбільш бідних громад мають обмежений доступ до Інтернету і такого обладнання, як планшети, або навіть до більш традиційних форм комунікації, таких як телебачення і радіо. Дівчата, які не відвідують школу, піддаються підвищеному ризику насильства, дитячих шлюбів, дитячої праці, торгівлі дітьми та ранніх пологів [5]. У країнах Африки на південь від Сахари до 1 мільйона дівчат можуть кинути школу через вагітність під час кризи COVID-19, і цей ризик вище в таких країнах, як

Екваторіальна Гвінея, і Об'єднана Республіка Танзанія, де закони і політика виключають вагітних дівчаток і забороняють їм повертатися. Серед дівчат-біженців, які вступили в середню школу до початку пандемії, половина, як очікується, кине навчання. Втрачена освіта призводить до невдач в подальшому [69]. Один додатковий рік навчання в школі може збільшити заробіток дорослої людини на 20 відсотків. Менше половини (42 відсотка) з 131 країни та території приймають принаймні одну міру для підтримки дівчат у поверненні до школи (див. Додаток 3).

Також безспірним є факт, що несприятливі умови життя в нетрях можуть призвести до більш високих показників інфікування та смертності від COVID-19 серед жінок. У всьому світі більше 1 мільярда людей живуть в неформальних поселеннях і нетрях. Жінки та дівчата, часто представлені в надлишку в густонаселених районах, страждають від поганого водопостачання та санітарії, медичного обслуговування та транспорту. Додатковими проблемами є перенаселеність, погані житлові умови і відсутність гарантій володіння житлом. Жінки і дівчата в нетрях і місцях, схожих на нетрі в Ліберії мають менше шансів отримати середню або вищу освіту в порівнянні з чоловіками і міськими жінками, які не живуть в нетрях. У 2018-2019 роках 48,1 відсотків піддавалися фізичному, сексуальному або емоційному насильству з боку чоловіка або партнера там, в порівнянні з 45,5 відсотками жінок в цілому. Несприятливі умови життя також пов'язані з більш високими показниками інфікування і смертності від COVID-19 [71]. У Ріо-де-Жанейро, Бразилія, інфіковані жінки в районах з високою концентрацією нетрів мали більш ніж в два рази більше шансів померти, у порівнянні з мешканками районів, де немає нетрів. Крім того, перебої в наданні послуг непропорційно сильно впливають на жінок, що живуть там. У Бангладеш, Кенії, Нігерії та Пакистані вагітні жінки, які живуть у нетрях, мають менший доступ до допологових програм та догляду за вагітними.

Незважаючи на критичну важливість води, жінки також сильно недопредставлені в управлінні нею (див. Додаток 4). У 2018 році майже 2,3

мільярда людей жили в країнах, що зазнають дефіцит води. Без безпечної питної води, належних санітарних умов і засобів менструальної гігієни вдома і в громадських місцях жінкам і дівчаткам важче вести безпечне, продуктивне і здорове життя. У зв'язку з пандемією такі труднощі посилилися, особливо для найбільш вразливих жінок і дівчаток. У багатьох суспільствах жінки відповідають за водопостачання, санітарію та здоров'я. Проте зусилля, спрямовані на поліпшення управління водними ресурсами, часто не враховують центральну роль жінок. У 2020 році лише 26 відсотків з 170 країн активно впроваджували гендерний підхід в управління водними ресурсами. У той час як 24 відсотки досягли певного прогресу, 50 відсотків досягли незначних успіхів у досягненні гендерних цілей або не досягли їх зовсім [71]. Однією з причин обмеженого прогресу є відсутність цільових коштів і планів дій, в яких гендерні аспекти є пріоритетними. Наприклад, хоча 82 відсотка з 104 країн мають процедури для участі користувачів чи громад, лише 45 відсотків мають конкретну політику для участі жінок. Аналогічним чином, лише 22 відсотки країн мають високий рівень участі жінок у процесах розробки політики та управління, тобто жінки офіційно представлені або регулярно консультуються в цих процесах. У Океанії (за винятком Австралії та Нової Зеландії) жодна країна не має високого рівня участі.

Окрім того, лише приблизно 1 з 10 керівників вищої ланки у галузі відновлюваної енергетики – жінки. Зростаючий попит на чисту енергію і низьковуглецеві рішення стимулює безпрецедентну трансформацію енергетичного сектора. Але жінки залишаються осторонь. У 2019 році жінки становили лише 22 відсотки від загальної чисельності робочої сили в традиційному енергетичному секторі і займали лише 14 відсотків посад вищого керівництва [57]. Представленість жінок у вищому керівництві найбільш висока в комунальних підприємствах – 17,1 відсотків і найбільш низька у вугільній промисловості – 10,6 відсотків. Жінки на цих посадах мають більш високий рівень освіти, ніж чоловіки, що говорить про те, що для

просування по службі їм, можливо, доведеться більше працювати або проявити більше заслуг. П'ятнадцять відсотків жінок мають докторський ступінь у порівнянні з 12 відсотками чоловіків, 36 відсотків жінок мають ступінь магістра в порівнянні з 34 відсотками чоловіків. У сфері відновлюваної енергетики жінки складають 32 відсотки робочої сили, але вони зосереджені на низькооплачуваних нетехнічних посадах. Сорок п'ять відсотків усіх адміністративних посад займають жінки, у порівнянні з 35 відсотками технічних посад в областях, не пов'язаних з STEM [60]. Серед можливостей в області STEM жінки займають лише 28 відсотків робочих місць (див. Додаток 5). Обмежена участь у цій області обмежує можливості отримання висококваліфікованих посад, залишаючи голоси, лідерство та рішення жінок за рамками розвитку зеленої енергетики. Жінки знаходять рішення для нашої хворої планети, але без платформ і визнання, якого вони заслуговують.

Життя під водою і на суші також знаходиться під величезною загрозою і в цьому винне людство. Нестійкі рівні виробництва і споживання виснажують природні ресурси Землі, збільшують забруднення, в тому числі Світового океану, і викидають в атмосферу Землі загрозову кількість вуглекислого газу та інших шкідливих парникових газів. Без вжиття термінових заходів щодо скорочення викидів глобальне потепління перевищить 1,5°C до 2040 року, перейшовши поріг, наслідки якого можуть бути катастрофічними. Жінки-активістки, вчені та дослідниці докладають усіх зусиль для вирішення цих проблем, але часто не мають тих самих платформ, які мають чоловіки, щоб поділитися своїми знаннями та навичками. Наприклад, у всьому світі жінки складають лише 39 відсотків вчених-океанологів. У період з 2011 по 2018 рік жінки становили лише 29 відсотків доповідачів на міжнародних конференціях з наук про океан. Голоси жінок з маргіналізованих громад, включаючи молодь та жінок з корінних народів, в основному відсутні, хоча вони зробили незначний внесок у кліматичну кризу і особливо вразливі до її наслідків [51]. Участь жінок у

плануванні заходів щодо клімату та розвитку на всіх рівнях є необхідною для забезпечення кліматичної справедливості та екологічної стійкості.

Крім того, жінки постраждали від більш різкого скорочення робочих місць, ніж чоловіки, поряд із збільшеним (і неоплачуваним) навантаженням по догляду за хворими вдома. У міру відновлення економіки після пандемії гендерний вплив на ринки праці не викликає сумнівів. У період з 2019 по 2020 рік жінки, які і так були недопредставлені у сфері зайнятості та трудових ресурсів (див. Додаток 6), зазнали більш значних втрат робочих місць, ніж чоловіки. Зайнятість жінок скоротилася на 4,2 відсотка у всьому світі в порівнянні з 3 відсотками для чоловіків. У 2020 році кількість зайнятих жінок скоротиться на 54 мільйонів, а 45 мільйонів жінок взагалі покинули ринок праці [58]. Прогнозовані більш високі темпи зростання зайнятості жінок в 2021 році в порівнянні з чоловіками (3,3 проти 3 відсотків), але все одно це являться недостатніми для того, щоб повернути жінок на рівень зайнятості до пандемії. За прогнозами, в 2021 році число зайнятих жінок буде на 13 мільйонів менше, ніж в 2019 році, в той час як число зайнятих чоловіків буде приблизно таким же, як і в попередньому році [59]. Пандемія посилила гендерну нерівність у сім'ї та на ринках праці. У жінок у віці 25-54 років з дітьми зросло навантаження по неоплачуваному догляду та домашній роботі, оскільки школи були закриті. У період між четвертими кварталами 2019 і 2020 років гендерний розрив в участі в робочій силі серед жінок працездатного віку і чоловіків, які мають дітей у віці до 6 років, збільшився в 7 з 11 країн, за якими є дані, включаючи Італію, Республіку Північна Македонія і Еквадор. Жінки, зайняті в неформальному секторі, сильніше постраждали від потрійної кризи, пов'язаної з тягарем турбот, втратою роботи і доходів. У червні 2020 року заробіток жінок, зайнятих у неформальному секторі із збільшеними прямими обов'язками по догляду, впав до 42,4 відсотків від рівня, що існував до початку реалізації програми COVID-19. Заробіток їхніх колег-чоловіків знизився менше – до 61,8%.

Жінки-мігранти вносять істотний внесок в життя приймаючих спільнот, але при цьому стикаються з гострими ризиками насильства і дискримінації. Мігранти, біженці та внутрішньо переміщені особи належать до найбільш вразливих груп населення у світі. До кінця 2020 року 26,4 мільйона людей покинули свої країни і стали біженцями, що є найвищим показником за всю історію спостережень. Майже половина з них – жінки і дівчатка. Серед міжнародних мігрантів жінки становлять більше 48 відсотків від загального числа. Жінки-мігранти вносять значний внесок у соціальну та економічну структуру приймаючих громад, в тому числі в якості медичних працівників першої лінії. Центри довгострокового догляду, в яких спостерігалися найсильніші спалахи COVID-19, значною мірою залежать від них [57]. В Австралії частіше ніж кожен п'ятий працівник центрів довгострокового догляду мігрант. Проте відсутність спеціальної політики щодо жінок-мігрантів означає, що їхні потреби залишаються невизнаними у приймаючих громадах. З'являються дані, що показують, що в порівнянні з немігрантами мігранти піддаються підвищеному ризику зараження і смерті від COVID-19 з причин, що включають погані умови життя і роботи і обмежений доступ до медичного обслуговування. Жінки-мігранти, надмірно представлені в сфері домашньої праці, стикаються з іншими проблемами, такими як підвищена вразливість до експлуатації та дискримінації, які посилюються в період пандемії. Дані про жертви торгівлі людьми, більшість з яких жінки, показують, що майже 20% випадків торгівлі людьми для примусової праці припадає на мігрантів. Жінки-мігранти повідомляють про високі показники сексуального насильства під час транзиту до місця призначення. У 2020 році до 53 відсотків жінок, які подорожують по маршрутах Західного і Центрального Середземномор'я, повідомили про те, що піддавалися або були свідками насильства, у порівнянні з 19 відсотками чоловіків (див. Додаток 7) [60].

Посилення гендерних аспектів у сфері фінансів та інших засобів досягнення сталого розвитку як ніколи актуально в умовах, коли

зберігаються прогалини і загострюються проблеми глобального партнерства і співробітництва, в тому числі в галузі фінансів, справедливої і рівноправної торгівлі, підтримки технічного прогресу та інновацій, і це має найважливіше значення для сталого розвитку. Виконання обіцянки мети номер 17 «активізувати глобальне партнерство в інтересах сталого розвитку» як ніколи необхідно, враховуючи економічні руйнування, викликані пандемією, посяганням на права жінок і кліматичною кризою, що насуває. Жінки і дівчата повинні бути в центрі уваги в процесі відновлення після пандемії і в діях по досягненню всіх 17 Цілей сталого розвитку. Однак, як один із прикладів діючої нерівності, в першому раунді національно визначених вкладів у досягнення кліматичних цілей тільки 64 з 190 вкладів стосувалися жінок або гендерної проблематики. Тільки 22 країни розглядали жіночі або гендерні питання як наскрізні питання, що враховується в багатьох секторах. Значні гендерні прогалини зберігаються і в інших завданнях і показниках в рамках мети 17, включаючи завдання 17.8 по розширенню використання інформаційно-комунікаційних технологій і завдання 17.18 по збільшенню наявності високоякісних, своєчасних і надійних даних, включаючи гендерні дані [60]. Жінки та дівчата складають більшість з 3,7 мільярда людей, які все ще не підключені до Інтернету. У 2019 році лише 15 відсотків жінок у найменш розвинених країнах мали доступ до Інтернету. Прогалини в доступі до Інтернету мають серйозні наслідки для жінок, які намагаються влитися в світ, який стає все більш онлайн-овим, і для інформаційних потоків під час пандемії. Лише 37 відсотків жінок використовували Інтернет та соціальні мережі для отримання інформації про COVID-19 у порівнянні з 42 відсотками чоловіків [56]. Прогалини в інформації та даних перешкоджають прогресу в моніторингу цілей сталого розвитку з гендерної точки зору. Там, де дані доступна глобальна оцінка відстані до цілей малює складну картину: в дев'яти областях відстань до мети помірна, в двох – поточний рівень далекий від цільового. У шести областях прогалини в даних роблять глобальну оцінку поточних рівнів неможливою. Майже за всіма показниками

не вистачає даних для оцінки темпів прогресу.

В щорічному звіті «Gender Snapshot» 2021 року були зібрані останні дані по кожному показнику в рамках Цілей стратегічного розвитку для відстеження глобального і регіонального прогресу в досягненні гендерної рівності. Були представлені оцінки, які визначають поточний рівень розвитку по відношенню до досягнення мети, і оцінка тенденції, яка вимірює темпи прогресу від базового року до поточного рівня [59].

Отже, остання проведена на сьогоднішній день оцінка показує, що попереду довгий шлях. У глобальному масштабі лише 1 з 17 показників (включаючи субпоказники) оцінюється як «близький до цілі». Там, де є дані за певний період часу, вони показують обмежений прогрес або його відсутність по регіонах, і, принаймні, в одному випадку прогноз погіршується. Повний вплив пандемії COVID-19 ще не відомий, але очікується, що він ще більше підірве прогрес. Рішучі правові та політичні заходи, а також ресурси для їх реалізації мають вирішальне значення для того, щоб зупинити хвилю і повернутися на колишній рівень. Крім того, необхідно терміново усунути прогалини в даних. За 6 з 17 показників глобальних дані залишаються недостатніми для оцінки поточного рівня. Дані про тенденції ще більш мізерні. Тільки по 2 з 17 показників є достатньо даних для оцінки прогресу з плином часу у всіх регіонах. Без рішучих дій щодо усунення цих прогалин картина прогресу залишиться неповною.

3.2 Проблеми та перспективи розширення участі жінок та забезпеченню гендерної рівності у миротворчій діяльності

Керівники ООН, Рада безпеки і держави-члени-всі закликали до того, щоб більше жінок служило в більшій кількості, особливо у військових і поліцейських, контингентів. Незважаючи на зусилля з розширення участі жінок у миротворчій діяльності, жінки, які несуть службу у військовій формі,

як і раніше стикаються з гендерними бар'єрами. Системні бар'єри важко подолати. В даний час здійснюється безліч ініціатив, найбільш помітною з яких є канадська ініціатива Elsie, спрямована на комплексний аналіз і вирішення цих проблем [49]. Але навіть якщо вони усунуть всі ці перешкоди, існують також проблеми, з якими стикаються жінки, коли вони прибувають в миротворчу обстановку. Розуміння причин і способів усунення цих перешкод може забезпечити успіх жінок-миротворців на місцях.

Миротворчість може послужити каталізатором для просування у реалізації Порядку денного в області жінок, миру і безпеки. Це було відображено ще в ініціативі Генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй Антоніу Гутерріша «Дії з підтримання миру» (A4P), висунутої в 2018 році. У Декларації про загальні зобов'язання понад 150 держав-членів і регіональних організацій зобов'язалися підтримувати «повну, рівноправну і значущу» участь жінок в мирних процесах, враховувати гендерну проблематику «у всіх областях аналізу, планування, здійснення та звітності», збільшувати число жінок, що беруть участь в місіях «на всіх рівнях і на ключових посадах» і підтримувати «цілеспрямовані, що враховують конкретні умови» зусилля щодо захисту цивільних осіб з упором на жінок і дітей. Проте, після двадцятої річниці систематизації порядку денного Резолюції РБ «Жінки. Мир. Безпека», залишилася стурбованість тим, що амбіції щодо зміцнення миру і гендерної рівності за рахунок участі більшої кількості жінок в миротворчих місіях як і раніше не виправдовуються [39]. Якщо країни, що надають війська і поліцію, не проведуть всередині країни стійкі реформи для збільшення числа жінок у своїх військових і поліцейських установах і не забезпечать рівні можливості жінкам для участі в миротворчих операціях, то мало ймовірно, що цілі по збільшенню числа жінок в миротворчих операціях будуть досягнуті і протягом наступного десятиліття [9].

Зусилля щодо поліпшення представленості жінок у миротворчих місіях вже робилися задовго до прийняття першої Резолюції 1325 Ради Безпеки про

WPS. На початку 2000 року тодішній Департамент операцій з підтримання миру провів у Віндгуку семінар, присвячений розгляду зусиль з обліку гендерної проблематики в операціях з підтримання миру на основі інших міжнародних документів. Результатом обговорень став Намібійський план дій, який послужив основою для прийняття Резолюції 1325. Перенесемося у сьогодення, і аналогічні дискусії все ще тривають, оскільки вони стосуються збільшення числа жінок, які беруть участь у миротворчій діяльності. Розмова дещо змістилася, щоб зосередитися на необхідності повної і значущої участі жінок на всіх рівнях і посадах в місіях, а також на виявленні інституційних перешкод для їх участі, як це відображено в недавній Резолюції 2538 Ради Безпеки [28]. Однак, хоча за останні більше як два десятиліття кількість жінок, представлених у військових та поліцейських компонентах, зростає, прогрес все ще надзвичайно повільний: жінки складають трохи більше 4 відсотків військовослужбовців та 10 відсотків поліцейських у миротворчих місіях. Програми по прискоренню участі жінок в компонентах військової форми часто не відповідали поставленим цілям і віхам. Стратегія забезпечення гендерної рівності «у військовій формі» була розроблена секретаріатом ООН у відповідь на Резолюцію 2242 для прискорення участі жінок у військових, поліцейських і виправних установах в миротворчих операціях [24]. В доповнення, встановлення цільових показників на 2028 рік щодо представленості жінок в якості військових спостерігачів і штабних офіцерів – 25 %, військових контингентів – 15 %, окремих співробітників поліції – 30 % і сформованих поліцейських підрозділів – 20 %, стратегія передбачає деякі конкретні реформи політики для забезпечення більш широкої участі жінок у миротворчій діяльності та підтримки з боку країн, що надають війська [38]. Проте, незважаючи на прихильність високого рівня до стратегії і її цілей, інституційні бар'єри, припущення і політична воля, ймовірно, будуть перешкоджати її поточній реалізації, при цьому в найближчі роки будуть вирішуватись три ключові завдання зі сталого розширення участі жінок і забезпечення гендерної рівності в миротворчій

діяльності.

По-перше, необхідно отримати більше даних по конкретних країнах про перешкоди на шляху участі жінок у військовій формі в миротворчій діяльності. Попереднє дослідження для базового дослідження в рамках ініціативи Elsie виявило 14 перешкод для участі жінок, які в широкому сенсі класифікуються як рівний доступ до можливостей, сімейні обмеження, критерії розгортання, умови роботи та можливості кар'єрного зросту. І остання резолюція Ради Безпеки про участь жінок у миротворчій діяльності (Резолюція 2538) закликала держави-члени виявляти та усувати перешкоди «при наборі, розгортанні та просуванні по службі жінок-миротворців у формі» [28]. Але все ще існує потреба в більшій кількості даних про ці бар'єри для конкретних країн. Однією з корисних відправних точок було б припинення сегрегації за ознакою статі та отримання від країн, що надають війська, даних про чисельність особового складу збройних сил і поліції, хоча це залишається проблемою, враховуючи, що багато військ наразі не повідомляють про їх чисельність (не кажучи вже про кількість жінок в них).

По-друге, існують деякі політичні нюанси щодо стратегії забезпечення гендерної рівності серед військових з точки зору підзвітності, яку вона може вимагати від країн, що надають війська і поліцейські сили. Хоча Рада Безпеки просила Генерального секретаря Гутерріша розробити стратегію для досягнення цілей, поставлених у Резолюції 2242, деякі держави-члени продовжують висловлювати застереження щодо цієї стратегії. І хоча в Резолюції 2538 йдеться про стратегію забезпечення гендерної рівності «у військовій формі», в доповіді Спеціального комітету з операцій з підтримання миру за 2020 рік (С-34) про цю стратегію не згадувалося [28]. У той час як Європейський союз, Норвегія та КАНЗ (Канада, Австралія та Нова Зеландія), зокрема, прагнули включити посилання на стратегію в Доповідь С-34 2020 року, з іншими членами комітету не було досягнуто угоди про включення посилання на неї [41]. Частково проблема полягає в тому, що багато великих країн, що надають війська і поліцейські сили, вже відстають

за деякими поточними показниками, особливо в тому, що стосується контингентів. Тільки 5 з 17 країн, в даний час надають понад 1000 військовослужбовців для миротворчих місій, досягли цільового показника в 6,5 відсотка на 2020 рік. У той час як Ефіопія, як головний донор, знаходиться в «зеленій зоні», таким країнам, як Індія, Пакистан і Бангладеш, які незмінно входять до числа 10 найбільших донорів, було потрібно направити щонайменше ще 200 жінок для досягнення поточної мети в 2020 році. Навіть Індонезії, яка очолила Резолюцію 2538, все одно буде потрібно направити ще 54 жінок для досягнення нинішньої визначеної мети. Іншими словами, країни вже відстають, і це викликає зрозуміле занепокоєння у інших країн, які хочуть продовжувати вносити свій внесок [28]. Якщо Секретаріат буде послідовно застосовувати цю стратегію, як це і задумано, це означатиме, що країни, які не збільшать число жінок у своїх рядах, матимуть менше можливостей для розгортання.

Третя проблема пов'язана з деякими непередбаченими наслідками з точки зору того, як жінки направляються в місії і на які ролі, якщо основна увага приділяється просто збільшенню їх чисельності. У зв'язку з тим, що часто стверджується, що жінки можуть підвищити цінність місій, взаємодіючи з місцевими громадами, виступаючи в якості зразків для наслідування, надаючи підтримку жертвам сексуального насильства і підтримуючи загальну оперативну ефективність, існує заклопотаність з приводу того, що жінки «використовуються в якості інструменту» [10]. Як зазначає Ніна Вілен, необхідно враховувати внесок жінок і приділяти більше уваги перевагам, які жінки і чоловіки, як представницькі групи, приносять в миротворчу діяльність (що краще відображено в Резолюції 2538) [28].

Аналогічним чином, зосередивши увагу на «додатковій цінності» жінок-миротворців, існують також побоювання, що вони можуть бути віднесені до певних ролей в місіях, таких як залучення цивільних осіб, жертв сексуального насильства або робота в якості військових або поліцейських координаторів з гендерних питань або радників, тільки тому, що вони є

одними з небагатьох жінок, які можуть бути розгорнуті в конкретному районі місії. Окрім того, складністю є можливість того, що вони не пройшли підготовку для виконання цих функцій, їм може бути відмовлено в інших ролях служби в місії, що означає, що їм не надаються рівні можливості для застосування своїх навичок або просування по службі [3]. Жінки-миротворці також можуть помилково вважати, що вони від природи володіють навичками спілкування з жінками і дівчатками в місцевих громадах, особливо з тими, хто піддався сексуальному і гендерному насильству. Дійсно, ідея про те, що жінки-миротворці зможуть спілкуватися з жінками і дівчатками, особливо на делікатні теми, є часто обґрунтуванням, чому жінки повинні бути включені в миротворчі місії. Але, за словами доктора Джорджина Холмс, жінки-миротворці у формі не обов'язково проходять спеціальну підготовку такого роду, і вони можуть бути перевантажені, коли їм доводиться годинами спілкуватися з жінками і дівчатками, які пережили важку травму [47].

Крім того, жінки стикаються з проблемами, пов'язаними зі стереотипним уявленням про них як про більш дбайливих і менш загрозливих. Цей стереотип іноді може надати несподівані можливості. Наприклад, підполковник Тара Вілліс з Канади, яка служила в Місії ООН в Південному Судані, зазначила, що, будучи жінкою, вона змогла швидше проходити контрольно-пропускні пункти, ніж її колеги-чоловіки, збирати більше інформації з повсякденного спілкування з цивільними особами, навіть тими, хто зазвичай з підозрою ставиться до людей у формі, і збирати розвіддані від військових і лідерів опозиційних сил [56]. Однак уявлення про жінок як про вразливих, або тих, що не становлять загрози може також обмежити використання жінок-миротворців в небезпечних місіях або на певних посадах. За словами доктора Сабріни Карім, уявлення про те, що жінок необхідно захищати від шкоди, призводить до того, що жінок-миротворців тримають подалі від місць, де більше бойових дій або потенційного сексуального насильства. Це явище може також призвести до

того, що жінки-миротворці будуть недостатньо задіяні в місіях, де вони розгорнуті. «Жінки задіяні, але не використовуються ефективно. Вони зберігаються в підрозділах. Вони не є частиною патрулів, операцій, планування», - говорить майор Перл Блок з Південної Африки [66].

Ці обмеження щодо того, де і як жінки служать в місіях з підтримання миру, можуть мати важливі наслідки. Це могло б зменшити потенційний вплив служби жінок-миротворців, якщо їх тримати подалі від районів, де цивільні особи піддаються більш високому ризику [41]. Це також означає, що жінки можуть отримати менше можливостей для професійного зростання від служби в миротворчих місіях ООН, що може перешкодити їм погодитися на пропозицію долучитись до місій з підтримки миру або взагалі утримати жінок від служби. Кадіату Ба, гвінейський миротворець, яка служила у місті високого ризику Кідаль на півночі Малі, каже, що вона сподівається, що її досвід допоможе розвіяти міфи про те, де можуть служити жінки-миротворці: «Я думаю, що прийшов час, і я думаю, що це важливо, щоб інші жінки побачили, що в системі ООН можливо потрапити у військову ієрархію і служити в суворих умовах» [56].

Отож, існує потенційний ризик того, що стимулювання або покарання учасників за розгортання без встановленої квоти жінок у підрозділах може призвести до короткострокових рішень щодо розгортання жінок без стійких змін в установах безпеки вдома. Підвищення транспарентності з боку держав-членів щодо процесів, які вони застосовують для набору та інтеграції жінок у миротворчі контингенти, могло б бути корисним для інформування про процеси та обміну досвідом між учасниками. Аналогічним чином, більше даних і аналізу про ролі, які виконують жінки, в яких місіях і в який момент часу в мандатному циклі матиме все більше значення для інформування програм інформаційно-пропагандистської діяльності та залучення Секретаріату з метою розширення значущої участі жінок в миротворчій діяльності. Деякі з цих досліджень проводяться в рамках існуючих ініціатив, але для більш повного розуміння цих проблем потрібно більше даних і

досліджень. Також є можливість того, що деяким країнам, що надають війська та поліцію, вдасться обійти намір стратегії забезпечити гендерну рівність у військовій формі, направивши більше жінок, але в основному на адміністративні або медичні посади. Набір більшої кількості жінок в миротворчі місії може саме по собі почати кидати виклик культурі, уявленням і практиці в умовах підтримки миру, які створюють додаткові перешкоди для жінок-миротворців. Такий підхід, поряд з більш усвідомленими зусиллями з виявлення та усунення гендерних бар'єрів, необхідний. Хоча ця робота буде важкою, результати для довгострокового миру і успішних миротворчих місій того варті.

Висновки до розділу III

Отже, жінки, що знаходяться на передовій у боротьбі з пандемією, опинилися в стороні від процесу відновлення. Сьогодні зберігається тривога з приводу пандемії COVID-19, її безпосереднього впливу на добробут жінок і загрози, яку вона представляє для майбутніх поколінь. Жінки і дівчата як і раніше непропорційно сильно страждають від соціально-економічних наслідків, борються з втратою роботи і засобів до існування, порушенням процесу освіти і збільшеним тягарем неоплачуваної праці по догляду. Жіночі медичні служби та інші служби, такі як притулки та кризові центри «одного вікна», які вже погано фінансуються, зіткнулися з серйозними перебоями, які обірвали життєві шляхи жертв насильства та підірвали сексуальне та репродуктивне здоров'я. Незважаючи на центральну роль жінок у реагуванні на COVID-19, в тому числі в якості медичних працівників першої лінії, вони не мають тих керівних позицій, яких заслуговують. Рух вперед буде залежати від того, чи поставлять жінок і дівчаток в центр всіх аспектів реагування і відновлення, в тому числі за допомогою законів, політики та бюджетування, що враховують гендерні аспекти. Водночас необхідно ліквідувати структурні фактори гендерної нерівності. Нерівні можливості жінок у прийнятті рішень підбивають розвиток на всіх рівнях.

Досягнення мирних, справедливих та інклюзивних суспільств – це прагнення, яке стає дедалі складнішим з огляду на повсюдну нерівність, конфлікти, насильство щодо жінок та наслідки пандемії. Представництво жінок на політичних та інших посадах, що дозволяють вирішувати ці проблеми, залишається обмеженим. У всьому світі ймовірність того, що жінки-парламентарі зіткнуться з насильством і жорстоким поведінням, в два рази вище, ніж чоловіки-парламентарі. Недостатня участь жінок у прийнятті рішень обмежує охоплення та вплив зусиль з відновлення після пандемії та інших надзвичайних ситуацій, а також можливості для відновлення економіки та суспільства. Країни з великою кількістю жінок в законодавчих органах країни частіше приймають закони, що підтримують

права і благополуччя, зокрема, про сексуальні домагання, зґвалтування, розлучення і домашнє насильство. Незважаючи на згоду з тим, що інклюзивне управління має вирішальне значення для людського прогресу, жінки очолюють дуже малу кількість урядових комітетів із закордонних справ, оборони, фінансів і прав людини, у порівнянні з великою часткою комітетів з гендерної рівності. Молоді люди також недопредставлені на ключових керівних посадах, незважаючи на те, що вони очолюють боротьбу за більш широку економічну, соціальну та екологічну справедливість і системні перетворення. Жінки також недопредставлені в військових та поліцейських контингентах, країни все частіше обходять їх залучення, шляхом направлення жінок на місії в ролі консультантів чи мед представників. Це все створює несприятливі умови для розвитку інклюзивного світу.

ВИСНОВКИ

Отже, після пережитих війн і конфліктів, людство зрозуміло дорогоцінність миру у світі. З часу ратифікації Статуту ООН, що закріпив цінність людської особистості на законодавчому рівні, було зроблено немало роботи аби досягти розуміння того, що людське життя, а не матеріальні блага мають бути центральним інтересом всіх держав. Найбільші міжнародні та регіональні організації, такі як ООН, НАТО, ОБСЄ та інші почали включати фактор цінності людського життя, і те що його цінність не зменшується і не збільшується в залежності від гендеру, раси, кольору шкіри, мови, походження, політичних поглядів, фінансового становища чи стану здоров'я. У цьому контексті принцип гендерної рівності й знайшов своє місце у більшості конвенцій, декларацій, директив, резолюцій, проектів та ініціатив, а сучасні тенденції вектору розвитку світу тісно пов'язані з впровадженням рівноправності серед жінок та чоловіків.

Найбільший внесок у становлення принципу гендерної рівності у світі зробила Організація Об'єднаних Націй. Починаючи від, вже згаданого, Статуту ООН, всіх конвенцій і до Резолюцій РБ ООН про жінок, мир та безпеку, всі документи сприяли прогресу в процесі розвитку поняття «права людини». Згадані вище Резолюції, кількість яких на сьогодні становить вже 11, кожна аналізувала попередню, її недоліки чи складнощі які з часом виникали, загальну ситуацію в світі і взаємодоповнювали одна одну і врешті сформували Порядок денний «Жінки. Мир. Безпека». Коли, на початку, перша з резолюцій стосувалася лише важливості процесу залучення жінок у миротворчість та гуманітарну діяльність, то надалі туди почали включатись питання усунення насилля, моніторингу і контролю участі жінок, а на сьогоднішній день, ще й важливість жінок у боротьбі з COVID-19. З кожним наступним документом головна мета, а саме рівноправність, стає ближчою. Взаємодоповнюючі реформи ООН, що проводяться в сферах управління, миру і безпеки і розвитку, закладають міцну основу для послідовного

підходу до інклюзивного аналізу, планування і програмування, включаючи гендерно-чутливі підходи. Вже помітний певний прогрес в області комплексного керівництва та аналізу в штаб-квартирах і на місцях, в таких контекстах, як, наприклад, перехідні процеси та реформи у країнах.

Створена структура «ООН-Жінки» також вносить щорічно немалий внесок у формування поняття рівноправності між жінками та чоловіками. Її діяльність охоплює всі складнощі з якими може стикнутись жінка на своєму шляху в усіх сферах життєдіяльності. Також за допомогою кампанії, якою керують «ООН-Жінки», а саме «HeForShe», структура намагається показати світу, що поняття гендерної рівності, стосується не лише жінок, а усунення дискримінації – завдання для всієї людської спільноти. І у цьому питанні Організація також досягла певних успіхів, більше 3 мільйонів людей беруть участь у кампаній, і щоденно приносять свій внесок у закріпленні рівноправності всіх людей, а отже і сталого миру у світі. Важливим є той факт, що серед учасників є і знаменитості, і громадські діячі, і глави держав, поряд з простими людьми, що вказує на те що питання зачіпає інтереси всіх.

Заслуговує похвали, здійснювана під керівництвом Канади Ініціатива Elsie, а також діяльність всіх країн, що приєдналися до неї або підтримують створений для неї фонд. Ця ініціатива спрямована на підтримку і стимулювання зусиль з розширення значущої участі жінок з числа військовослужбовців і поліцейських в операціях Організації Об'єднаних Націй на користь миру відповідно до рекомендацій за підсумками глобального дослідження, проведеного в 2015 році. Ініціатива надає гнучке фінансування для залучення та участі жінок у миротворчості, що не аби як впливає на розвиток у майбутньому принципу гендерної рівності.

Звісно на шляху до мети за довгу історію становлення ідеї гендерної рівноправності, на тому етапі, на якому вона зараз, спостерігались і досягнення і невдачі. Багато випадків показали, що жінки – важлива складова сучасного світу, і те що, якщо миротворчістю буде займатися лише половина населення землі, то до шлях до успіху буде набагато складніший.

Неодноразовими були випадки коли саме залучення жінок сприяло пришвидшенню вирішення конфліктів. Але водночас історія світу показала, що навіть зі всіма досягненнями, на сьогодні є дуже багато першкод та небезпек для жінки. Серед них найпоширеннішими є насилля та експлуатація та дискримінація, яка ґрунтується на культурі, особливо в малорозвинених, бідних країнах.

Пандемія перевірила і навіть зруйнувала прогрес у розширенні прав і можливостей жінок. Жінки не відновили втрачену роботу та дохід, голод зростає, а закриття шкіл загрожує освіті дівчат. Участь жінок в уряді, дослідженнях та управлінні ресурсами залишається далеко не рівною. Уразливі групи жінок, включаючи мігрантів, людей з обмеженими можливостями та постраждалих від конфлікту, часто залишаються позаду. Розбіжності між багатими та бідними країнами заважають рівному доступу до рятівних вакцин та методів лікування COVID-19, наражаючи жінок у бідніших країнах на непропорційний ризик. Більше того, незважаючи на центральну роль жінок у реагуванні на COVID-19, у тому числі як медичних працівників на передовій, вони не мають керівних посад, на які вони заслуговують. Для подальшого розвитку необхідне розміщення жінок та дівчат у центрі всіх аспектів реагування та відновлення, у тому числі за допомогою законів, політики та бюджету, які реагують на гендерну проблематику. «Прогрес у досягненні цілей сталого розвитку: гендерний огляд 2021» продемонстрував, що до досягнення більшості цілей ще дуже далеко. Окрім того, вона підкреслила прогрес, вже досягнутий, а також тривогу через пандемію COVID-19, її негайний вплив на добробут жінок та загрози, які вона становить для майбутніх поколінь. На сьогодні, пророблено немало роботи, і є певні успіхи, однак необхідно зробити ще більше, щоб переконатися в тому, що жінки займають центральне місце в планах організації в галузі розвитку, миру і безпеки, гуманітарної діяльності та довгострокового відновлення після пандемії. Стратегія Генерального секретаря щодо забезпечення гендерного паритету, яка інтегрована в усі

реформи, мала значний вплив на число жінок в операціях з підтримання миру, що є ключовим зобов'язанням порядку денного з питань жінок, миру і безпеки. Прийнявши резолюцію 2538, першу резолюцію по темі підтримки миру, повністю присвячену питанню про представленість жінок, Рада Безпеки продемонструвала важливе значення цього питання. Можна вітати позитивні тенденції, що спостерігаються в компонентах підтримки миротворчої діяльності, в яких традиційно домінують чоловіки. Проте, навіть при більшому залученні жінок, спостерігається недостатня освіченість жінок в різноманітних питаннях, до яких зазвичай залучають жінок, наприклад таких, як спілкування з жертвами насилля. Звісно, частка жінок, які займають технічні посади в службах розмінування, збільшилася проте при залученні жінок до миротворчої діяльності, досі існують стереотипи, які заважають просуненню по кар'єрній драбині, жінки рідко виконують технічну роботу і зазвичай у миротворчих місіях займають адміністративні ролі, або ж працюють медичними працівниками, що також обмежує розвиток жінок у цій діяльності. Частка жінок-співробітників пенітенціарних установ і співробітників системи правосуддя, що діють в якості персоналу, що надається урядами, також збільшується, проте темп тенденції яка існує, демонструє, що до досягнення мети залишається ще багато роботи, а з пандемією її стало ще більше, що і довів аналіз досягень Цілей стратегічного розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Джерела:

1. В Бонне на Конференції ООН по Афганістану досягнуто угоду про тимчасову адміністрацію. 1TV. 2001. URL: https://www.1tv.ru/news/2001-12-05/272419-v_bonne_na_konferentsii_oon_po_afganistanu_dostignuto_soglasenie_o_v_remennoy_administratsii
2. Гендерна історія. WIKIPEDIA. 2021. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0_%D1%96%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D1%96%D1%8F
3. ГЕНДЕРНА РІВНІСТЬ У СФЕРІ БЕЗПЕКИ Й ОБОРОНИ: МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД. Ост, 2020. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2020/10/19.pdf>
4. Гендерні питання в секторі безпеки. UNWOMEN. 2020. URL: <https://www.osce.org/files/f/documents/a/b/468957.pdf>
5. Департамент операцій по підтриманню миру. UN. 2000. URL: <https://www.un.org/ruleoflaw/ru/un-and-the-rule-of-law/department-of-peacekeeping-operations/>
6. Друга громадянська війна в Ліберії. WIKIPEDIA. 2008. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D1%80%D1%83%D0%B3%D0%B0_%D0%B3%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%B4%D1%8F%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%B2%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B0_%D0%B2_%D0%9B%D1%96%D0%B1%D0%B5%D1%80%D1%96%D1%97
7. Жінки відіграють вирішальну роль у зміцненні НАТО. NATO. 2019. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_181999.htm?selectedLocale=uk
8. Жодна держава поки не змогла реалізувати принципи гендерної рівності – Пекінській декларації виповнюється 25. UKRAINEPRAVO. 2020. URL:

- https://ukrainepravo.com/international_law/public_international_law/zhodna-derzhava-poky-ne-zmogla-realizuvaty-pryntsy-py-gendernoyi-rivnosti-pekinskiy-deklaratsiyi-vypo/
9. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948. *Офіційний сайт Верховної Ради України.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
 10. Ідея та цінність гендерної рівності у політиці Європейського Союзу. ПОВГА. 2016. URL: <https://povaha.org.ua/ideya-ta-tsinnist-hendernoji-rivnosti-u-politytsi-evropejskoho-soyuzu/>
 11. Іракська армія за підтримки США взяла Мосул, «столицю ІДІЛ». Новинарня. 2017. URL: <https://novynarnia.com/2017/07/09/irakaska-armiya-vzyala-mosul-stolitsyu-idil/>
 12. Как западные политтехнологи создали символ протестов в Судане. Политика сегодня. 2019. URL: <https://polit.info/452798-kak-zapadnye-polittechnologi-sozdali-simvol-protestov-v-sudane>
 13. Колишнього президента Ліберії засудили до 50 років позбавлення волі. Radio Svoboda. 2012. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/24597860.html>
 14. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок від 18.12.1979 року. *Офіційний сайт Верховної Ради України.* URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207#Text
 15. Кристин Лунд стала першою жінкою-командуючим миротворцями ООН. ARMENPRESS. 2014. URL: <https://armenpress.am/rus/news/761542>
 16. Масове викрадення в Чибоці. WIKIPEDIA. 2016. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B0%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%B5_%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%B2_%D0%A7%D0%B8%D0%B1%D0%BE%D1%86%D1%96
 17. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права від 16.12.1966. *Офіційний сайт Верховної Ради України.* URL:

- https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043/ed19661216#Text
18. Міжнародний пакт про соціальні, економічні та культурні права від 16.12.1966. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042/ed19661216#Text
19. Нобелевская премия мира вручена трем женщинам. BBC. 2011. URL: https://www.bbc.com/russian/international/2011/12/111210_nobel_prize_peace_2011
20. Пекінська декларація та від 15.09.1995. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_507#Text
21. Політика НАТО з імплементації Резолюції РБ ООН «Жінки, мир і безпека». Ukraine-NATO. 2018. URL: <https://ukraine-nato.mfa.gov.ua/pro-nato/politika-nato-z-implementaciyi-rezolyuciyi-rb-oon-zhinki-mir-i-bezpeka>
22. При разгоне митинга в Гвинее погибли десятки человек. BBC. 2009. URL: https://www.bbc.com/russian/international/2009/09/090928_guinea_protest
23. Резолюция 2122 (2013) від 18.10.2013. UNWOMEN. URL: <https://wps.unwomen.org/pdf/2122/UNSCR-2122-RU.pdf>
24. Резолюция 2242 (2015) від 13.10.2015. LIGA360. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/mu15161?ed=2015_10_13
25. Резолюция 2467 (2019) від 23.04.2019. UN. URL: [https://undocs.org/ru/S/RES/2467%20\(2019\)](https://undocs.org/ru/S/RES/2467%20(2019))
26. Резолюция 2493 (2019) від 29.10. 2019. UN. URL: [https://undocs.org/pdf?symbol=ru/S/RES/2493\(2019\)](https://undocs.org/pdf?symbol=ru/S/RES/2493(2019))
27. Резолюция 2532 (2020) від 01.07.2020. UN. URL: [https://undocs.org/ru/S/RES/2532\(2020\)](https://undocs.org/ru/S/RES/2532(2020))
28. Резолюция 2532 (2020) від 28. 08. 2020. UN. URL: [https://undocs.org/ru/S/RES/2538\(2020\)](https://undocs.org/ru/S/RES/2538(2020))
29. Резолюция 1325 (2000) від 31.10.2000. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_669#Text

30. Резолюція 1820 (2008) від 19.06.2008. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_h11#Text
31. Резолюція 1888 (2009) від 30.09.2009. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_i27#Text
32. Резолюція 1889 (2009) від 05.10.2009. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_i28#Text
33. Резолюція 1960 (2010) від 16.12.2010. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_j17#Text
34. Резолюція 2106 (2013) від 24.06.2013. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_l42#Text
35. Смертоносне цунамі в Індійському океані: як це було. UKRINFORM. 2006. URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-world/1743408-smertonosne-tsunami-v-indiyskomu-okeani-yak-tse-bulo-fotostori-2005557.html>
36. Статут Організації Об'єднаних Націй від 26.06.1945. *Офіційний сайт Верховної Ради України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010/ed19450626#Text
37. Цілі сталого розвитку. Global Compact. 2016. URL: <https://globalcompact.org.ua/pro-nas/tsili-stijkogo-rozvytku/>
38. Частка військовослужбовців-жінок, які беруть участь у міжнародних миротворчих операціях, становить близько 6%. Armyinform. 2020. URL: <https://armyinform.com.ua/2020/03/chastka-vijskovosluzhbovcziv-zhinok-yaki-berut-uchast-u-mizhnarodnyh-myrotvorchyh-operacziyah-stanovyt-blyzko-6/>
39. 20-ТА РІЧНИЦЯ ПРИЙНЯТТЯ РЕЗОЛЮЦІЇ РАДИ БЕЗПЕКИ ООН 1325 «ЖІНКИ, МИР, БЕЗПЕКА». WOMENUA. 2020. URL: <https://womenua.today/un-1325/>
40. 20 Years of DCAF. DCAF. 2020. URL: <https://www.dcaf.ch/20-years-dcaf>
41. About UN Women. UNWOMEN. 2020. URL: <https://www.unwomen.org/en/about-us/about-un-women>

42. ABOUT WOMEN, PEACE AND SECURITY IN THE SECURITY COUNCIL. PeaceWomen. 2019. URL: <https://www.peacewomen.org/security-council/WPS-in-SC-Council>
43. António Manuel de Oliveira Guterres. WIKIPEDIA. 2019. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Ant%C3%B3nio_Guterres
44. Asha Haji Elmi. WIKIPEDIA. 2014. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Asha_Haji_Elmi
45. Bi.SC DIRECTIVE 40-1 від 02.09.2009. NATO. URL: https://www.nato.int/nato_static/assets/pdf/pdf_2009_09/20090924_Bi-SC_DIRECTIVE_40-1.pdf
46. Boko Haram. WIKIPEDIA. 2021. URL: https://en.wikipedia.org/wiki/Boko_Haram
47. Challenges to Sustainably Increasing Women's Participation and Gender Equality in Peacekeeping. Reliefweb. 2020. URL: <https://reliefweb.int/report/world/challenges-sustainably-increasing-women-s-participation-and-gender-equality>
48. Council of Europe Convention on preventing and combating violence against women and domestic violence of 11.05.2011. COE. URL: <https://rm.coe.int/168008482e>
49. Elsie Initiative for Women in Peace Operations. GC. 2015. URL: https://www.international.gc.ca/world-monde/issues_development-enjeux_developpement/gender_equality-egalite_des_genres/elsie_initiative-initiative_elsie.aspx?lang=eng
50. Ending violence against women. UNWOMEN. 2020. URL: <https://www.unwomen.org/en/what-we-do/ending-violence-against-women>
51. Global norms and standards: Humanitarian action. UNWOMEN. 2016. URL: <https://www.unwomen.org/en/what-we-do/humanitarian-action/global-norms-and-standards>
52. Global norms and standards: Peace and security. UNWOMEN. 2020. URL: <https://www.unwomen.org/en/what-we-do/peace-and-security/global-norms->

- [and-standards](#)
53. HeForShe. WIKIPEDIA. 2019. URL: <https://en.wikipedia.org/wiki/HeForShe>
 54. In the words of Miriam Coronel-Ferrer: “I became the first female negotiator to sign a final peace accord with a rebel group”. UNWOMEN. 2020. URL: <https://www.unwomen.org/en/news/stories/2020/10/in-the-words-of-miriam-coronel-ferrer>
 55. Our Herstory. WILPF. 2017. URL: <https://www.wilpf.org/our-herstory/>
 56. Overcoming Hurdles for Women Peacekeepers in the Field. Reliefweb. 2020. URL: <https://reliefweb.int/report/world/overcoming-hurdles-women-peacekeepers-field>
 57. Peace and security. UNWOMEN. 2020. URL: <https://www.unwomen.org/en/what-we-do/peace-and-security>
 58. Progress of the world’s women. UNWOMEN. 2020. URL: <https://www.unwomen.org/en/digital-library/progress-of-the-worlds-women>
 59. Progress on the Sustainable Development Goals: The gender snapshot 2021. 2021. URL: <https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/Library/Publications/2021/Progress-on-the-Sustainable-Development-Goals-The-gender-snapshot-2021-en.pdf>
 60. Report of the Secretary-General on women and peace and security. Sept. 25, 2020. URL: <https://undocs.org/en/S/2020/946>
 61. The 2030 Agenda for Sustainable Development. UNWOMEN. 2021. URL: <https://www.unwomen.org/en/what-we-do/2030-agenda-for-sustainable-development>
 62. Timeline: 20 Years of Women, Peace and Security. UNWOMEN. 2020. URL: <https://interactive.unwomen.org/multimedia/timeline/womenpeacesecurity/2020/en/index.html>
 63. UN Secretary-General’s policy brief: The impact of COVID-19 on women. UNWOMEN. 2020. URL: <https://www.unwomen.org/en/digital->

- [library/publications/2020/04/policy-brief-the-impact-of-covid-19-on-women](https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2020/04/policy-brief-the-impact-of-covid-19-on-women)
64. UN Women Strategic Plan 2022–2025. UNWOMEN. 2021. URL: <https://www.unwomen.org/en/digital-library/publications/2021/09/un-women-strategic-plan-2022-2025>
65. Why women should have a greater role in peacebuilding. WEFForum. 2020. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2015/05/why-women-should-have-a-greater-role-in-peacebuilding/>
66. WHY WOMEN, PEACE AND SECURITY? Peace Women. 2005. URL: <https://www.peacewomen.org/why-WPS/solutions/background>
67. WOMEN IN MULTILATERAL PEACE OPERATIONS IN 2020: WHAT'S THE STATE OF PLAY? SIPRI. 2020. URL: https://www.sipri.org/sites/default/files/2020-10/women_in_multilateral_peace_operations_in_2020_small.pdf
68. WOMEN IN PEACEKEEPING. UN PEACEKEEPING. 2019. URL: <https://peacekeeping.un.org/en/women-peacekeeping>
69. Women in UN Peacekeeping: Historical and Contemporary Patterns. E-International Relations. 2018. URL: <https://www.e-ir.info/2018/07/10/women-in-u-n-peacekeeping-historical-and-contemporary-patterns/>
70. Women with a Blue Helmet. The Integration of Women and Gender Issues in UN Peacekeeping Missions. Reliefweb. 2010. URL: https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/D780F5E6E8F547668525777700712B5B-instraw_women_with_a_blue_helmet_jul2010.pdf
71. Women, peace and security annual report 2019–2020. UNWOMEN. 2020. URL: <https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/Library/Publications/2020/Women-peace-and-security-annual-report-2019-2020-en.pdf>
72. Women's absence from COVID-19 task forces will perpetuate gender divide, says UNDP, UN Women. Reliefweb. 2021. URL:

<https://reliefweb.int/report/world/women-s-absence-covid-19-task-forces-will-perpetuate-gender-divide-says-undp-un-women>

Література:

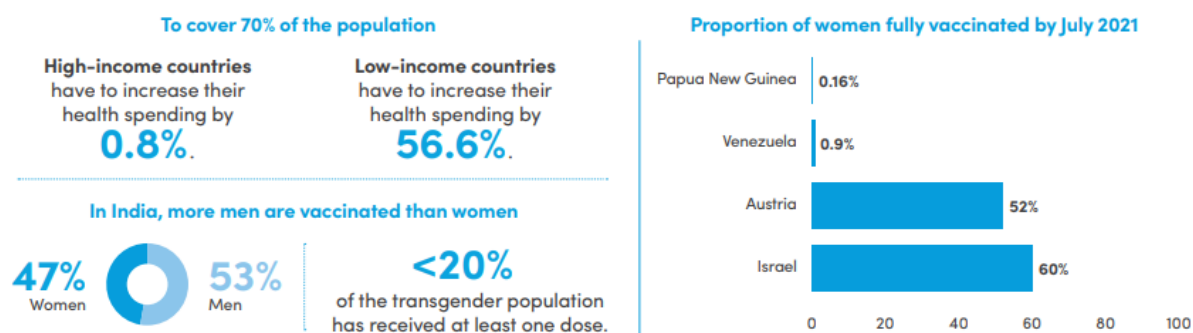
73. Зінкевич І. РОЛЬ УЧАСТІ ЖІНОК У МИРОТВОРЧИХ ОПЕРАЦІЯХ ООН. Міжнародні відносини в епоху глобалізації: політичні, економічні та правові аспекти : збірник матеріалів науково-практичної конференції, м. Острог, 8 грудня 2012 р. с. 35-41.
74. Князева, М. В. Миротворчі операції ООН: міжнародна-правова основа та практика. Магістерська робота. Миколаїв. НУК, 2020.

ДОДАТКИ

Додаток 1

Вакцини залишаються недоступними для багатьох навколо

Vaccines remain out of reach for many around the world

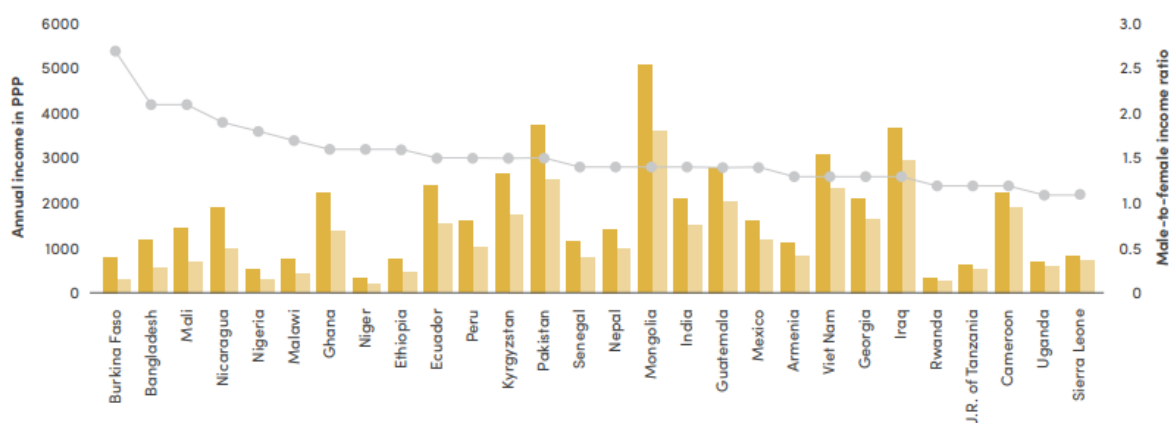
URL: <https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/Library/Publications/2021/Progress-on-the-Sustainable-Development-Goals-The-gender-snapshot-2021-en.pdf>

Додаток 2

Річний дохід дрібних виробників харчових продуктів за статтю голови домогосподарства 2010-2019 та співвідношення доходів чоловіків і жінок, окремі країни

FIGURE 2

Annual income of small-scale food producers, by sex of household head, 2010-2019 (constant 2011 US dollars, purchasing power parity) and male-to-female income ratio, selected countries

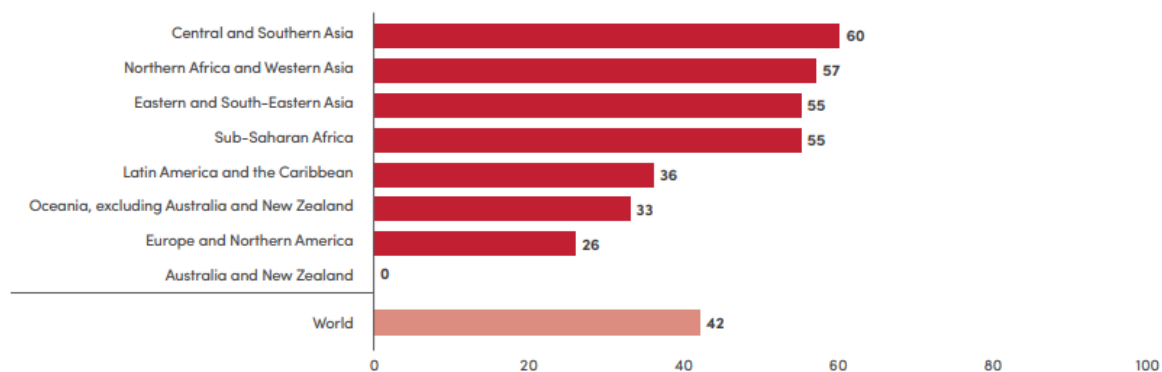

URL: <https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/Library/Publications/2021/Progress-on-the-Sustainable-Development-Goals-The-gender-snapshot-2021-en.pdf>

Частка країн і територій, які вживають принаймні один захід для підтримки повернення дівчат до школи, за регіонами, 2021 (у відсотках)

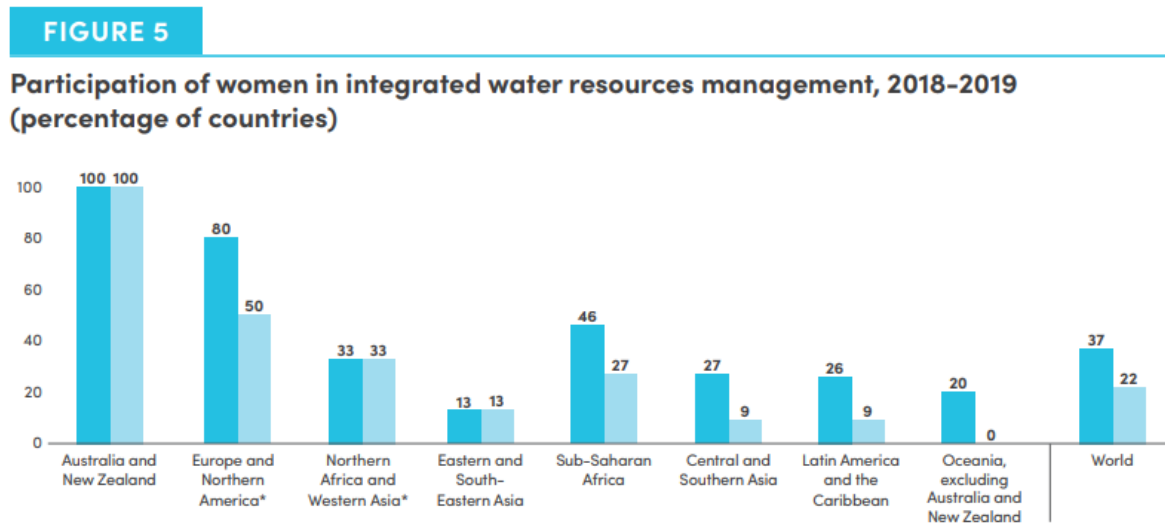
FIGURE 4

Proportion of countries and territories taking at least one measure to support girls in returning to school, by region, 2021 (percentage)

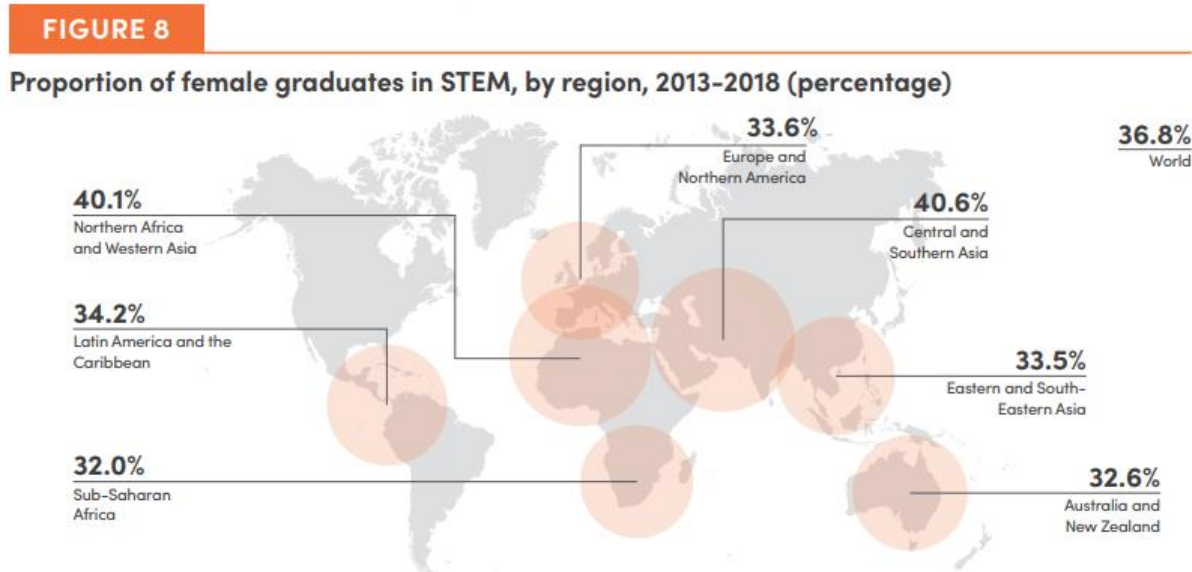
URL: <https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/Library/Publications/2021/Progress-on-the-Sustainable-Development-Goals-The-gender-snapshot-2021-en.pdf>

*Участь жінок у комплексному управлінні водними ресурсами, 2018-2019
(відсоток країн)*

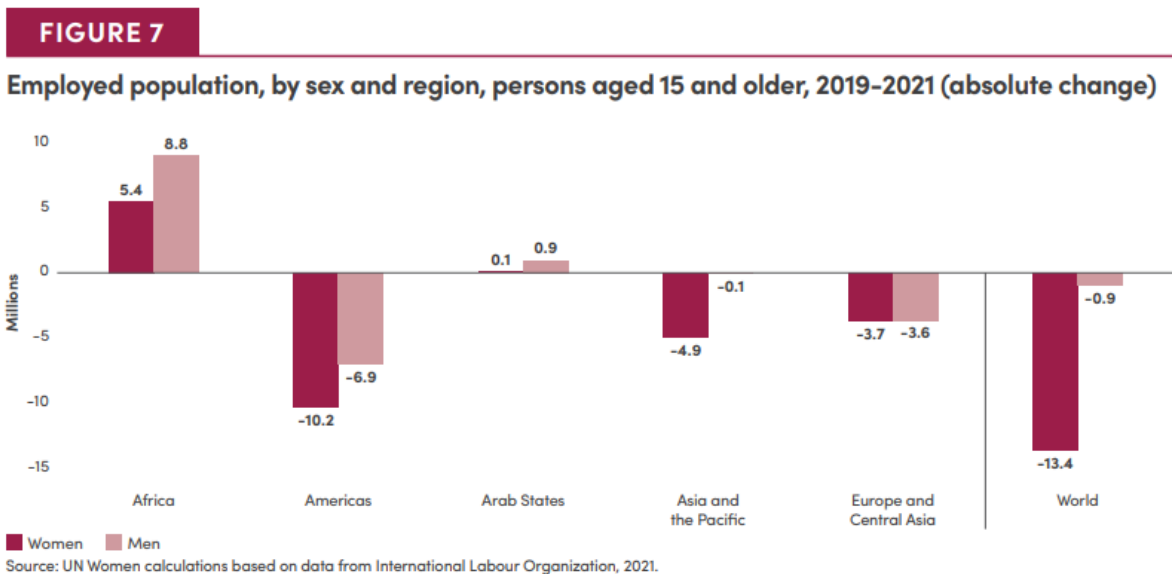
URL:<https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/Library/Publications/2021/Progress-on-the-Sustainable-Development-Goals-The-gender-snapshot-2021-en.pdf>

Частка жінок-випускників STEM, за регіонами, 2013-2018 (у відсотках)

URL: <https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/Library/Publications/2021/Progress-on-the-Sustainable-Development-Goals-The-gender-snapshot-2021-en.pdf>

Працевлаштоване населення, за статтю та регіоном, осіб віком від 15 років, 2019-2021 (повний робочий день)

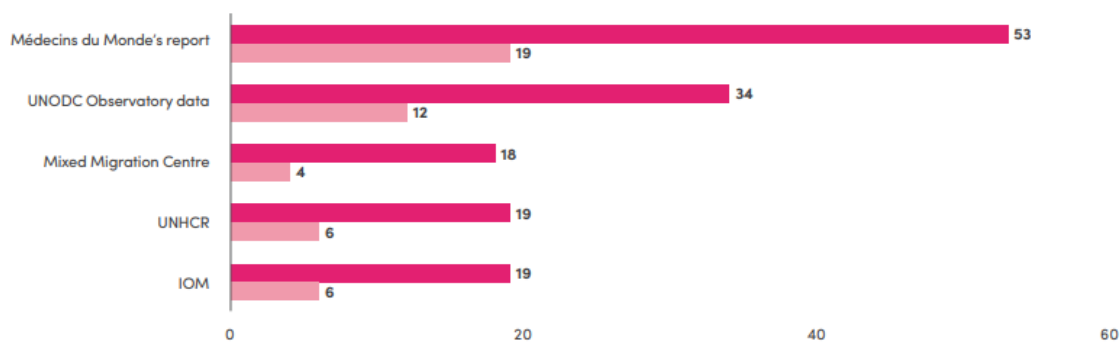

URL: <https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/Library/Publications/2021/Progress-on-the-Sustainable-Development-Goals-The-gender-snapshot-2021-en.pdf>

*Поширеність сексуального насильства серед іммігрантів за статтю, 2020
(у відсотках)*

FIGURE 9

Prevalence of sexual violence among migrants by sex, 2020 (percentage)

URL: <https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/Library/Publications/2021/Progress-on-the-Sustainable-Development-Goals-The-gender-snapshot-2021-en.pdf>